

PREDSTAVITEV ZSO PRI NSKS:

LETNIK XXXVII

CELOVEC, PETEK, 11. JUNIJ 1982

ŠTEV. 23 (2074)

## Tudi v bodoče enotni v boju za izpolnitev člena 7



Z zadoščenjem jemljeta vodstvi obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev na znanje, da so koroške varnostne oblasti izsledile krivce protislovenske mazaške akcije proti slovenski gimnaziji v Celovcu. Slovenska narodna skupnost na Koroškem je v zvezi s to akcijo utrpela veliko škodo, ki jo morajo politično odgovorni v deželi in državi popraviti. Pri tem sta predsednika NSKS in ZSO, dr. Malevž Grilc in dipl. inž. Feliks Wieser, predlagala, naj se odpovedani razgovori med zvezno vlado in manjšino čimprej nadaljujejo.

To sta izjavila predsednika osrednjih organizacij ob priliki predstavitve novega izvršnega odbora Zveze slovenskih organizacij na Koroškem pri predsedstvu Narodnega sveta koroških Slovencev v petek 4. junija 1982. Hkrati pa sta zavrnila vse poskuse, istovetiti slovenske dijake, ki so hoteli kupiti vozovnice v svojem materinskem jeziku, z mazači, ki so skrunili državni grb in hujskali k narodni nestrpnosti.

Nadalje so zastopniki obeh organizacij razpravljali o odprtih vprašanjih ter ugotovili, da obe organizaciji enotno ocenjujeta vsa bistvena narodnostna vprašanja. V tem smislu so se dogovorili, da se bosta organizaciji tudi v bodoče skupno borili za uresničitev člena 7 avstrijske državne pogodbe. Prav tako sta pozdravili tesnejše sodelovanje vseh v Avstriji živečih narodnostnih manjšin.

Grilc je v svojih pozdravnih besedah z veseljem zaznal, da je novi izvršni odbor najprej obiskal NSKS. V tem dejstvu vidi znak, da gre tukaj za glavne potrebe slovenske narodne skupnosti ter podčrtal, da je uspehe za manjšino mogoče doseči le v tesnem sodelovanju. Novim odbornikom ZSO je čestital k izvolitvi in jim želel uspešno delovanje.

Wieser je po predstavitvi odbornikov izjavil, da so delegati na minulnem občnem zboru ZSO odločno zagovarjali akcijsko enotnost obeh osrednjih organizacij, katerih sodelovanje bo treba očvrstiti. Tudi tam, kjer so težave, je poudaril predsednik Wieser, je treba najiti skupno pot, skrbeti pa bo treba za to, da bosta obe organizaciji enakopravna partnerja. To sodelovanje je potrebno posebno še, ker v sedanjem obdobju tristrankarskega spopada zakon o narodnostnih skupinah ovira konzumiranje tistih pravic, ki so zajamčene v členu 7. V nadaljnjem pogovoru so odborniki obeh organizacij razpravljali tudi o problemih „Mladega roda“, o nalogah v zvezi z abiturientskim tečajem in izobraževanjem kmečkega naraščaja idr., da pa bo obravnavanje skupnih problemov čim plodnejše, so se zmenili za sejo razširjenega koordinacijskega odbora koroških Slovencev.

## Kdo ogroža mir v deželi:

### kdor zahteva enakopravnost ali kdor jo krši?

V vlakcu, ki vozi iz Celovca v Podjuno, je slovenska dijakinja v materinščini zahtevala vozovnico do svojega domačega kraja. Sprevodnik jo je samo debelo gledal. Ponovila je svojo zahtevo in imela pripravljen denar, da bi vozovnico plačala. Šele na tretjo zahtevo je sprevodnik odgovoril — seveda v „uradnem“ jeziku: „Saj razumem, kaj hočeš, toda pri meni tako ne boš!“ Ni ji dal vozovnice, temveč je dijakinjo na prvi postaji pognal iz vlaka in jo tamkajšnjem uradniku „priporočil“ z lažno izjavo, da ni hotela plačati. Uradnik jo je „sprejel“ z grožnjo, da mora plačati 200 šilingov kazni, ali pa jo bo predal žandarmeriji. Šele ko mu je dijakinja zagotovila, da se ne zaveda nobene krivde in da nima toliko denarja pri sebi, se je uradnik omeščal in jo izpustil s svavilom, da bo prihodnjič pač ukrepal dosledno.

To se je zgodilo pred nedavnim, po tistem, ko so slovenski dijaki na celovški postaji v slovenščini zahtevali vozovnice, da bi s svojo akcijo opozorili na neenakopravnost svojega materinega jezika in s tem na neizpolnjeni člen 7 državne pogodbe; po tistem, ko so se dijaki višje tehniške šole v Borovljah „maščevali“ slovenskim dijakom za njihovo demonstrativno akcijo s tem, da so koroškim Slovencev „napovedali vojno“ s protislovenskimi gesli na slopsluju slovenske gimnazije v Celovcu.

Storilce so medtem — kakor smo kratko že poročali — odkrili in spet enkrat smo doživeli, kakšna morala vlada na Koroškem. Pred izsleditvijo mazačev je bilo v tukašnjem tisku zaslediti sumničnega in tudi nedvoumna podtikavanja, ki so vsa šla v to mer, da mo Slovenci sami poskrbijo za najnovejši primer protislovenske gonje. Ker je stvarnih argumentov za takšno manipuliranje javnega mnenja seveda manjkalo, so se zatekli kar k očitnim lažem: v nasprotju z dejstvom, da so se slovenski dijaki poslužili le voje materinščine, ko so kupovali vozovnice, so širili neresnično vest, da so dijaki v Celovcu zahtevali dvojezične vozovnice (torej zavestno ustvarjanje videza, kako „brez vsake mere“ so Slovenci v svojih zahtevah); v nasprotju s resnico so trdili, da se je smatralna ekipa ljubljanske televizije pojavila na kraju mazaške akcije še pred policijo (torej „dokaz“, da so celo v Ljubljani že prej vedeli, kdaj bodo „Slovenci“ mazali svojo šolo).

Takšno na Koroškem že večkrat uspešno preizkušeno blatenje Slovencev seveda tudi tokrat ni ostalo brez posledic. Spet smo bili Slovenci tisti, ki ogrozamo mir v deželi, in neodgovornim potvarjalcem dejstev je nasedel tudi kancler Kreisky, ki je verjel njegovemu prikazovanju dozdevnega „pritiska“ ter odpovedal pogo-vo-re s predstavnikmi slovenskih organizacij. Sedaj, ko so odkrili dejanske storilce mazaške akcije in se je torej

razblinilo podlo obrekovanje Slovencev, pa nihče ne čuti potrebe, da bi popravil škodo, ki so jo napravili, nasprotno, krivica se še nadaljuje. Celotno stopnjuje se, če pomislimo, da sedaj skušajo slovenske dijake, ki so se samo poslužili mednarodnopravno zajamčene pravice do uporabe materinega jezika, postaviti na isto raven s tistimi nahujskanci, ki so s kaznivim dejanjem škodovali na narodnostno mrznjivo in v svojem privzgojenem sovražstvu skrunili celo državni grb.

V nedeljo dopoldne so namreč izraelski tanki vdrti skozi obmejni pas mirovnihi sil OZN ter nadaljevali svoj uničevalni pohod na libanonsko ozemlje, medtem ko so izraelska letala bombardirala libanonska mesta in vasi. V Tel Avivu so nenapovedano vojno skušali „utemeljevati“ s tem, da gre samo za uničenje oporišč palestinskega gibanja PLO, toda ves potek vojnega pohoda nedvoumno kaže, da hoče izraelska agresivna politika svet spet enkrat postaviti pred gotova dejstva. Izgovarjanje na atentat v Londonu, kjer je postal izraelski diplomat žrtev neznanih tero-

ristov, je seveda vse preveč prozorno, da bi mu še kdo veroval, zlasti, če pomislimo, da je v zvezi z omenjenim atentatom celo slišati govornice o „naročni akciji“, ki je prišla Izraelu zelo prav.

Zato je novi vojaški udar Izraela proti Libanonu po vsem svetu iz-

zval odločne obsodbe. Takoj se je sestal varnostni svet ter soglasno sprejel resolucijo, v kateri je zahteval, da je streljanje v Libanonu in ob libanonsko-izraelski meji nemudoma ustavi. Ustavitev sovražnosti so zahtevali udeleženci „vrha“ razvitih držav, ki so v Versailles skušali uskladiti medsebojne razlike v pogledih na svetovno gospodarstvo. In celo ameriški predsednik Reagan je baje od predsednika izraelske vlade Begina telefonsko zahteval, naj prekine vojaške operacije v Libanonu.

Toda odgovorni izraelski politiki se na vse to očitno poživljajo. Cinično so objavili, da so njihove čete dosegle vse svoje cilje, da pa bodo še dalje „čistile teroristična gnezda“, torej oporišča palestinskega osvobodilnega gibanja PLO. S tem pač dovolj jasno povedo, da jim pri njihovi osvajalski politiki niso mar interesi palestinskega ljudstva, da se pri tem ne ozirajo na zahteve svetovne organizacije, da jih prav nič ne skrbi, če s svojim neodgovornim ravnanjem ne uničijo le življenja in dobrine v sosednjih deželah, marveč nevarno ogrožajo mir v svetu sploh.

Brezobzirnost, s katero zasleduje Izrael svoje cilje, začenja že nevarno presegati meje. Tega se bodo morali počasi zavedati tudi v Washingtonu, kjer so doslej nudili izraelskim politikom vso podporo pri njihovem početju: pod pritiskom svetovne javnosti so posamezne vojne pohode Izraela verbalno mor- da obsodili, toda obenem so „najzvestejšemu zavezniku“ dajali izdatno gospodarsko in vojaško pomoč, da bi lahko naprej ogrožal varnost svojih sosedov. Ko pa sedaj vse kaže, da stremi Izrael za popolnim uničenjem palestinskega ljudstva, gotovo tudi Amerika ne bo mogla še naprej igrati igro, ki se je že povsem razgalila kot dvo-

lična.

Kajti množenje lokalnih nemirov in spopadov vedno bolj prerašča v nevarnost za svetovni mir.

## Lokalni nemiri in spopadi

### preraščajo v nevarnost za svetovni mir

### Franc Šetinec

NOVI PREDSEDNIK  
SZDL SLOVENIJE

V Ljubljani je prejšnji teden zasedala republiška konferenca SZDL Slovenije, ki je izvedla spremembe v vodstvu te največje družbenopolitične organizacije. Najprej je razrešila dosedanega predsednika Mitjo Ribičiča, ki odhaja na novo delovno dolžnost v CK ZK Jugoslavije, za novega predsednika pa je izvolila Franca Šetineca, bivšega sekretarja CK ZK Slovenije. Poleg tega so bile izvedene še druge spremembe v vodstvu slovenske SZDL.

Mitja Ribičič, ki mu je skupščina izrekla zahvalo za opravljeno delo z dolgotrajnim aplavzom, je dejal, da slovo od SZDL ni lahko. Svoje delo v SZDL je primerjal s partizanskimi časi in naglasil, da je bila z novo vlogo SZDL in z delegatskimi skupščinami ustvarjena takšna organiziranost, kakršno je imela OF med narodnoosvobodilnim bojem.

Novi predsednik SZDL Franc Šetinec pa je dejal, da postaja Socialistična zveza mesto, kjer se srečujejo vsi interesi, pri čemer je poudaril, da brez frontnega delovanja SZDL ni mogoče mobilizirati delovnih ljudi za akcijo, ki jo terjaja čas.

Predsedniku SZDL Šetinecu je ob izvolitvi čestitala tudi ZSO ter mu želela mnogo uspehov na novem položaju. V tej zvezi je izrazila prepričanje, da bo tovariš Šetinec kakor doslej tudi v bodoče pokazal zanimanje in razumevanje za potrebe in upravičene zahteve slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

## Spominska srečanja protifašističnih borcev in žrtev fašizma

● V soboto 12. junija bo na prostoru nekdanje podružnice koncentracijskega taborišča Mauthausen na jugoslovanski strani Ljubelja tradicionalno srečanje bivših političnih zapornikov, internirancev in izgnancev ter borcev proti fašizmu. Letošnje jubilejno 10. srečanje se bo začelo ob 10. uri (po našem času ob 11. uri) ter bo združeno s kulturnim sporedom.

● V nedeljo 13. junija pa bo na Jamarskem domu pri Domžalah (med Kamnikom in Ljubljano) srečanje bivših koroških partizanov tako iz Slovenije kot tudi iz avstrijske Koroške. Tudi ta prireditev, ki se bo pričela ob 11. uri (po našem času ob 12. uri), bo povezana s kratkim kulturnim programom.

Na obe prireditvi so vabljeni tudi udeleženci iz naših krajev, zlasti bivši partizani in aktivisti ter nekdanji izseljenci in druge žrtve nacističnega nasilja. Srečanja na Ljubelju se bodo udeležili predvsem tovariši iz Roža in drugih krajev zgornjega dela južne Koroške, medtem ko bodo prireditve v Domžalah obiskali predvsem udeleženci iz Podjune in drugih krajev spodnjega dela južne Koroške. Iz Železne Kaple bo ob 8. uri izpred hotela Obir skupni odhod v Domžale.



# Mladinske delovne akcije

v gospodarsko manj razvitih predelih Slovenije

Minulo nedeljo so se pričele letošnje mladinske delovne akcije v Sloveniji, ki bodo spet potekale v gospodarsko manj razvitih območjih. Trajale bodo do konca avgusta in v tem času bo skupno blizu 4800 brigadirjev v treh izmenah opravilo več kot 570.000 delovnih ur.

Mladinska delovna akcija v Istri bo imela letos prvič značaj zvezne akcije, kar pomeni, da bo v njej sodelovala mladina iz cele Jugoslavije. V tej akciji bo sodelovalo skupno 500 brigadirjev, ki bodo gradili višinski vodovod v obalnem zaledju za območja občin Izola, Koper in Piran. Vrednost opravljenih del naj bi preseгла 8 milijonov dinarjev.

V kozjanski akciji bo prav tako v treh izmenah sodelovalo skupaj 650 brigadirjev, ki bodo imeli dve naselji — v Bistrici ob Solti in Šent-

vidu pri Planini. Delali bodo na območju šmarske, šentjurske, laške in sevnjske občine, in sicer na cestnem in vodovodnem omrežju ter pri kanalizaciji in elektrifikaciji. Opravili naj bi dela za 16 milijonov dinarjev.

650 brigadirjev bo v Posočju gradilo in obnavljalo vodovodno omrežje in visokogorske planinske pašnike. Njihovo delo bo doseglo vrednost 15 milijonov dinarjev, nastanjeni pa bodo v obnovljenem naselju v Kobaridu.

V brigadirskem naselju v Dornavi pri Ptujju se bo na slovenskogoriški delovni akciji vrstilo poleg slovenskih mladincev tudi še 7 mladinskih delovnih brigad iz drugih republik in pokrajin. Skupaj bo delovalo na tem območju 500 brigadirjev, ki bodo gradili vodovode na območju ptujске in lenarške

občine ter opravili dela v vrednosti blizu 12 milijonov dinarjev.

V Suhi Krajinji bo v mladinski delovni akciji sodelovalo 650 brigadirjev, ki imajo novo naselje v Žužemberku, od koder se bodo vozili na delovišča v občinah Novo mesto, Trebnje in Kočevje. Z gradnjo in obnovo cest in vodovodov bodo ustvarili vrednost okrog 15 milijonov dinarjev.

V občinah Črnomelj in Metlika bo 320 brigadirjev gradilo in obnavljalo vodovode in ceste; vrednost te belokranjske akcije naj bi dosegla 6 milijonov dinarjev. 14 milijonov dinarjev vrednosti pa bo 460 brigadirjev ustvarilo v Brkinih, kjer bodo delali pri gozdarskih in kmetijskih delih ter pri gradnji cest in vodovodov.

Goriško bo sprejelo letos 500 brigadirjev, ki bodo večinoma popravljali ceste in opravili dela v vrednosti 6,5 milijona dinarjev. Akcije na Kobanskem se bo udeležilo 240 brigadirjev, ki bodo opravljali na kmečki zemlji in pri urejanju cest do hribovskih zaselkov; vrednost njihovega dela bo dosegla 4 milijone dinarjev.

Mladinska delovna akcija pa bo potekala tudi na Krasu. V kraški akciji bo sodelovalo 360 brigadirjev, ki bodo imeli tabor v Kostanjevici na Krasu. Gradili bodo kraški vodovod, vrednost dela pa bo dosegla blizu 5,5 milijona dinarjev.

Letošnje mladinske delovne akcije na Kozjanskem, v Istri, Posočju, Slovenskih goricah in Suhi Krajinji so zveznega značaja, medtem ko bodo akcije v Beli Krajinji, Brkinih, na Goriškem, Kobanskem in Krasu potekale v republiškem merilu.

PRED ŠTIRIDESETIMI LETI:

## Lidice so postale simbol

nacističnega nasilja in boja proti nacizmu

Včeraj je minilo 40 let od tistega dneva, ko so nacistični krvniki na Češkoslovaškem uničili vas Lidice — kot „povračilo“ za atentat, ki so ga češki protifašisti izvedli na proslulega SS-ovskega veljaka Heydricha.

Omenjeni atentat je bil izveden 27. maja 1942 v Pragi in 4. junija je Heydrich umrl na težkih poškodbah. Takoj po atentatu so nacistične oblasti začele izvajati brutalno nasilje nad češkoslovaškim prebivalstvom. Hitler je dal povelje, da morajo zapreti in postreliti deset tisoč Čehov, Himmler pa je bil v želji po „maščevanju“ nekoliko zmernejši ter je zaokazal takojšnjo usmritev 100 čeških talcev.

Da bi ustrašovali češko prebivalstvo, so nacisti 10. junija 1942 zagrešili strašen zločin nad vasjo Lidice blizu Kladnova, komaj 20 kilometrov od Prage. Že 5. junija, ko so pokopali Heydricha, so vas Lidice obkolile nacistične čete, ki potem nikomur več niso dovolile, da bi se odstranil iz naselja. Dne 10. junija pa so nacisti uresničili svoj zločinski načrt: na Hitlerjevo povelje so ustrelili vse odrasle moške prebivalce, ženske so odvedli v koncentracijsko taborišče, otroke pa ugrabili in jih dodelili esesovskim družinam, medtem ko so vas požgali in zravnali z zemljo.

Takrat je bilo v Lidicah ustreljenih 173 moških, medtem ko so 203 ženske odgnali v koncentracijsko taborišče, od koder se jih je po vojni vrnilo le še 143; od 104 otrok iz Lidice pa so jih 82 umorili v plinskih celicah uničevalnega taborišča Chelumno.

Dve tedna pozneje — 24. junija 1942 — pa je enaka usoda doletela še vas Ležaky pri Pardubicah, kjer so nacisti prav tako ustrelili vse odrasle prebivalce: 16 moških in 17 žensk. In končno so nagla sodišča obsodila še na smrt 252 oseb, ki so jih obdolžili, da so bile povezane z atentatorji na Heydricha.

Nacistično nasilje pa odporne duha češkoslovaškega ljudstva kljub takim grozodejstvom ni moglo zatreti. Vas Lidice je postala simbol upora. Po vojni so jo spet obnovili, žrtvam pa postavili dostojen spomenik, ki — kakor nešteti spomeniki širom Evrope pričajo o junaštvu ljudi v boju proti nasilju — za svobodo in mir.

## Delegacija koroških šolnikov si je ogledala šolstvo na Primorskem

Na povabilo Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo SR Slovenije je veččlanska delegacija Deželnega šolskega sveta za Koroško v začetku tega tedna obiskala Slovensko Primorje. Predstavniki koroških šolnikov, ki jih je vodil poslevoedeči predsednik deželnega šolskega sveta Karl Kircher, so se med svojim obiskom seznanili z ureditvijo vzgoje in izobraževanja za pripadnike italijanske narodnosti v Sloveniji, kjer so predvsem imeli priložnost spoznati oblike vzgoje za sožitje na narodnostno mešanih območjih.

Pri pogovorih, ki jih je imela delegacija koroških šolnikov s predstavniki šolstva na Primorskem, je sodelovala tudi delegacija republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo SR Slovenije, ki jo je vodila predsednica Majda Poljanšek.

To je bil že drugi obisk delegacije deželnega šolskega sveta za Koroško v Sloveniji. Meseca oktobra 1980 so koroški šolniki obiskali Pomurje in se tam seznanili z organizacijo in delovanjem dvojezičnega slovensko-madžarskega šolstva. Delegacija republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo SR Slovenije pa je maja 1981 obiskala Koroško, kjer je spoznala ureditev tukajšnjega manjšinskega šolstva.

## ČLEN 7 NIKAKOR NI IZPOLNJEN

in Slovenci so slej ko prej diskriminirani

Pod zgornjim naslovom smo v številki od 7. maja 1982 objavili vsebino pisma, ki ga je avstrijski strokovnjak za manjšinsko pravo prof. dr. Teodor Veiter pisal osrednjima organizacijama koroških Slovencev. V omenjenem pismu je dr. Veiter zavrnil trditve (koroškega deželnega glavarja Wagnerja in drugih), češ, da je člen 7 avstrijske državne pogodbe že docela izpolnjen; nasprotno tem trditvam je ugotovil, da so gradiščanski Hrva ti in koroški Slovenci slej ko prej diskriminirani na način, ki nasprotuje mednarodnemu pravu.

Med drugim je dr. Veiter v svojem pismu omenil tudi dr. Heinzja Tichyja (urad zveznega kanclerja na Dunaju, op. ured.), ki da se je neupravičeno skliceval na Veiterja, ko je na nemško-slovenskem seminarju zgodovinarjev 29. in 30. marca letos v Celovcu govoril o členu 7 oz. o sedanji zakonski ureditvi manjšinskih vprašanj. Gospod dr. Tichy je na to odgovoril v pismu, ki ga je poslal našemu uredništvu z željo, da bralce seznanimo z njegovim stališčem.

Kakor smo svoječasno objavili prismo dr. Veiterja, tako zdaj objavljamo tudi odgovor dr. Tichyja, ne da bi se kakorkoli bavili z vse-

binu, h kateri — o tem smo prepričani — bo gotovo spregovoril sam dr. Veiter. V pismu dr. Tichyja je rečeno:

Mit Verwunderung habe ich im „Slovenski vestnik“ vom 7. 5. 1982 einem Brief von Herrn Prof. Veiter entnommen, daß ich mich anlässlich des Historikerseminars in Klagenfurt am 30. März 1982 „zu Unrecht“ auf Herrn Prof. Veiter berufen hätte. Dieser Vorwurf ist mir völlig neu; weder wurde er während des Seminars selbst von Herrn Prof. Veiter oder irgendjemand anderem erhoben, noch bin ich mir selbst irgendeines Fehlzitates bewußt. Es scheint sich daher um ein Mißverständnis zu handeln.

Auf Herrn Prof. Veiter habe ich in meinem Referat wortwörtlich wie folgt Bezug genommen (eine gedruckte Fassung wird in absehbarer Zeit vorliegen):

„Die allgemeine Zielsetzung des Volksgruppengesetzes, wie sie vor allem aus § 1 hervorgeht ist weitgehend begrüßt worden; bezogen auf bestimmte Aussagen des § 1, u. a. dessen Abs. 1, spricht z. B. Prof. Veiter von „modernen“ und „großartigen Einleitungsbestimmungen“, an anderer Stelle hebt er den „geradezu ungeheuren“ Fort-

schrift gegenüber der früheren Rechtslage hervor.“

Alle diese Zitate stammen aus dem Buch von Prof. Veiter „Das Österreichische Volksgruppenrecht seit dem Volksgruppengesetz von 1976“ (Wien 1979), und zwar die ersten beiden Textstellen von Seite 82, die Formulierung „geradezu ungeheuer“ von Seite 68. Da auch Herr Prof. Veiter in seinem Brief § 1 des Volksgruppengesetzes als eine „vorbildliche Regelung“ bezeichnet, kann die Frage des § 1 insoweit wohl außer Streit gestellt werden.

Es kann gar kein Zweifel darüber bestehen, daß sich Herr Prof. Veiter im genannten Buch sehr kritisch mit dem Volksgruppengesetz auseinandergesetzt hat. Es ist andererseits aber auch nicht zu übersehen, daß im selben Buch Teile des Volksgruppengesetzes positiv bewertet werden, und zwar durchaus nicht nur die Einleitungsbestimmung des § 1. Jeder Leser kann sich davon überzeugen: Schon auf Seite 13 wird bemerkt, daß das Volksgruppengesetz die von der sogenannten „Ortstafelkommission“ geschaffene „theoretische Grundlegung... übernommen“ wabe, „so daß man heute

## Obisk iz Bosne in Hercegovine

PRI OSREDNJIH ORGANIZACIJAH KOROŠKIH SLOVENCEV

Na povabilo koroške trgovinske zbornice je bila prejšnji teden na obisku na Koroškem jugoslovanska gospodarska delegacija, ki sta jo vodila predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Andrej Verbič in predsednik Gospodarske zbornice Bosne in Hercegovine Stanko Tomič. S predstavniki koroškega gospodarstva pod vodstvom predsednika Trgovinske zbornice na Koroškem Karla Baurechta so gostje obravnavali vprašanja gospodarskega sodelovanja med obema državama.



Med svojim bivanjem na Koroškem je predsednik Gospodarske zbornice Bosne in Hercegovine Stanko Tomič v spremstvu novega vodje predstavništva Gospodarske zbornice SFRJ v Celovcu Slavka Beznika obiskal tudi sedež ZSO, kjer so ga predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev seznanili s položajem naše narodne skupnosti in mu tolmačili predvsem naša gospodarska vprašanja. Predsednik Tomič je pokazal veliko zanimanje za našo problematiko ter naglasil razumevanje za naše težnje, posebej za upravičene zahteve po dosledni izpolnitvi člena 7 državne pogodbe, ki jih slej ko prej v celoti podpirajo tudi narodi in narodnosti Jugoslavije.

Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser je izročil gostu spominsko darilo v spomin na njegov obisk pri koroških Slovencih.

V AVSTRIJSKEM PARLAMENTU:

## Razburljiva razprava

O VPRAŠANJH DEMOKRACIJE

Minuli teden je ÖVP v parlamentu znova postavila v ospredje vprašanje konferenčnega centra na Dunaju, vprašanje, ki ga očitno hoče uporabiti kot glavno strelivo za volilni boj prihodnje pomlad. Govorniki ljudske stranke so od vlade zahtevali, naj na podlagi izida ljudske zahteve, pri kateri se je več kot milijon volilnih upravičencev izreklo proti gradnji konferenčnega centra, takoj ukine dela pri tem objektu. Kancler Kreisky pa se je proti tej zahtevi postavil na stališče, da ljudska zahteva za vlado ni obvezna (kakor je to zapisano tudi v ustavi) in da se od volilnih spekulacij ÖVP ne pusti izsiljevati.

To sta bili v bistvu že znani stališči vlade in velike opozicijske stranke in ta „boj s senco“ gotovo ne bi bil vreden pozornosti, če v tej zvezi ne bi prišlo do daljnosežnih debat o avstrijski zgodovini in politiki. Kot govorniki ljudske stranke so namreč nastopili njeni „orli“, zlasti znani desničar Steinbauer, ki je socialistični vladi in Kreiskemu očital nedemokratično ravnanje in nedemokratično miselnost. Tak očitek, izrečen v parlamentu, je bil v dobi druge republike že vedno povod za razburjenje, saj ga nobena stranka ne more požreti brez oporekanja. V tem primeru pa je bil tudi povsem neutemeljen, vsaj kar zadeva pravila parlamentarne demokracije zahodnega sveta — saj se je ÖVP že poslužila svoje pravice glede ljudske zahteve in se bo moral parlament v določenem roku znova baviti z vprašanjem, ki ga je ta zahteva aktualizirala, vendar po ustavi za vlado nikakor ni obvezna.

Torej je SPÖ upravičeno zavrnila napad in očitek desnega tabora, češ, da bi ona nedemokratično — se pravi diktatorično — ravnala in izkoristila svojo večino v parlamentu. Kreisky je v tej zvezi opozoril zastopnike opozicije na njihovo lastno zgodovino: bil je vendar krščansko-socialni tabor, torej predhodnik današnje ÖVP tisti, ki je pred petimi leti petimi desetletji odstranil demokracijo v Avstriji in uvedel vla-

davino, ki je v zgodovini znana pod pojmom avstrofašizma; po drugi strani pa avstrijski socialdemokrati še nikoli niso odstranili demokracije niti jo izpodkopavali, marveč so bili vedno njeni zaščitniki in kot taki tudi prve žrtve „zeleno-črnega fašizma“ Dollfusovega kova, zato ogorčeno zavračajo vsakršno osporovanje z desne strani, kar se tiče demokracije zavesti in demokracijskega ravnanja SPÖ.

Reakcije na ta izvajanja kanclerja so bile ostre, v parlamentu je prišlo do vpitja in trušča, da so morali sejo prekiniti. Komentatorji „neodvisnega“ tiska pa so dan navrh družno ugotavljali, da je zgodovino treba pustiti pri miru, Kreisky naj ne govori o stvarih, ki jih današnja generacija večinoma ni doživljala, predvsem pa današnji ljudski stranki ne sme očitati napak, ki so jih delali njeni predhodniki.

To pa je le preveč enostavno. Kreisky je samo nakazal zgodovinske resnice, naj so komu prav ali ne; kdor takih resnic ne more preboleti, s tem samo dokazuje, da zgodovine še ni obvladal. ÖVP se vedno hujuje, če kdo govori o njeni zgodovini, vendar se od nje še nikdar ni distancirala. Isti Julius Raab, ki so ga lani jeseni praznovali kot svojega velikega prednika, je bil vendar soorganizator avstrijske „Heimwehr“, vojske avstrofašizma; isti Dollfuß, ki je razpustil avstrijski parlament, velja v ÖVP-jevskih analih slej ko prej kot eden velikih voditeljev krščansko-socialne oz. ljudske stranke. Delavska kri, prelita v letu 1934, je bila posledica pogubonosne politike krščanskih socialcev v prvi republiki. Pri tem ni važno, ali je bil Mock takrat že na svetu ali ne — dokler se priznava k tradicijam te stranke, mora priznati tudi zgodovinska dejstva, kajti še ni bilo slišati, da bi ljudska stranka ta tragični del svoje zgodovine kdajkoli kritično ocenila.

V toliko je bil Kreiskijev izlet v avstrijsko zgodovino brez dvoma pravičen, histerična reakcija ljudske stranke pa neupravičena. Vendar: ÖVP danes gotovo ni na tem, da bi odstranila demokracijo; to ve tudi Kreisky. Toda prav tako tudi socialisti ne ogrožajo pravil zahodne demokracije — in to ve tudi Steinbauer. Zato očitki nedemokratičnega zadržanja SPÖ ljudski stranki gotovo ne koristijo — v tem vprašanju so socialisti v ogledalu zgodovine gotovo na boljšem.

In SPÖ je od tega imela tudi neposredno korist. Kreiskemu ni bilo treba odgovarjati na vprašanja v zvezi s konferenčnim centrom (kjer je izid ljudske zahteve vsaj trenutno v prid ÖVP), marveč je na očitke o zlorabi demokracije lahko odgovarjal s stvarnimi argumenti, ki prav zato tako razburjajo konservativce, ker so pač resnični. S tem je sebi in svoji stranki pridobil časa, kajti gotovo se dobro zaveda, da se z zgodovinskimi uspehi in pridobitvami sicer lahko marsikaj prekrije in se časovno lahko marsikomu izogne — toda za izid volitev bo šlo samo, kdo ima boljše in prepričljivejše odgovore na aktualna vprašanja.



## Lepo darilo za 25-letni jubilej obstoja slovenske gimnazije

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu letos praznuje 25-letni jubilej obstoja. Ob tej priložnosti je naša srednja šola priredila več praznikov, ki so z letošnjo akademijo dosegli svoj višek. Kot smo že poročali, je za to priložnost izšel tudi Zbornik, ki ga je izdala slovenska gimnazija.

Tokrat pa bo tekla beseda o veliki gramofonski plošči in kaseti, ki sta prav tako izšli za jubilej slovenske gimnazije „Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu, kot osrednja vzgojno-kulturna ustanova koroških Slovencev, lahko s ponosom beleži rast in uspehe 25-letnega pedagoškega in narodno-vzgojnega delovanja ter s samozavestjo ubira smer v bodočnost slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Ob srebrnem jubileju naj glasbeni šopek razveseli vse pri-

jatelj gimnazije doma in širom sveta, absolvente šole, starše, profesorje in dijake.“ Tako je zapisano na ovitku plošče, ki nas ob poslušanju razveseli, saj je to lep šopek slovenskih pesmi in s tem prikaz glasbene dejavnosti, ki jo gojijo na slovenski gimnaziji. Hkrati je to tudi mala retrospektiva dosežkov na glasbenem področju naše srednje šole, saj so na plošči posnetki, ki zajemajo obdobje od leta 1968 do danes. Tu gre za skladbe oz. priredbe Franceta Cigana, Joška Kovačiča, Benjamina Ipavca, Karola Pahorja, Matija Tomca, Jurija Gregorca, Romana Verdela, Martyasa Seiberja, Luke Kramolca in Hanzija Artača. Gre pa za posnetke mešanega mladinskega in mladinskega zbora, ansambel „Mladimi“, beat ansambel „Jagadani“, dekliske skupine „Jasmin“, ansambel „Drava“ in pevskih oziroma glasbenih solistov Antona, Lucije, Marije in Tatjane Feinig, Ede in Silvije Velik, Danice in Jožice Tschertou, Kristijane Kruschitz, Marije Stinger, Franca Kapusa, Mariče Kušej, Janeza Gregoriča, Andreja Lampichlerja in Stanka Polzerja. Poleg znanih glasbenih pedagogov Cigana in Kovačiča, kot vodje nastopajo še Stanko Polzer, Greti Valentinič in Roman Verdel. Tako je na plošči dejansko pester izbor znanih, pa tudi novih skladb od klasičnih melodij do popevke in vse do sodobnih kantavtorskih skladb.

Ovitek plošče sta umetniško oblikovala dipl. inž. arh. Janez Oswald in Franz Krištof. Njima in vsem, ki so doprinesli k izidu plošče, med njimi tudi koroškemu radiu, posebno dr. Francetu Vrbinu in drugim organizatorjem ter seveda vsem sodelujočim, se vodstvo slovenske gimnazije zahvaljuje. Nikjer pa ni razvidno, kdo in kje je plošča bila izdelana. Gramofonsko ploščo Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu lahko kupite za 150.— šilingov v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu, kjer imajo za isto ceno na voljo tudi kaseto.

Priporočamo, da si ploščo oz. kaseto nabavite, saj boste s tem imeli lep šopek slovenskih pesmi, z nakupom pa boste še podprli dejavnost slovenske gimnazije.

Ob tej priložnosti je treba še omeniti izid male gramofonske plošče, ki sta jo pod naslovom „Ob reki Dravci“ založila SIC in KKZ. Na plošči sta dve skladbi, ki jih je Hanzija Artač napisal na besedila Milke Hartmanove, kateri ploščo poklanjata izdajateljica ob njenem 80. življenjskem jubileju. Pesmi pobjeta mešani mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu pod vodstvom prof. Joška Kovačiča in Ansambel „Korenika“ iz Šmihela, ki ga vodi Albert Krajger. Ploščo „Ob reki Dravci“ lahko kupite v obeh knjigarnah za 50 šilingov.

## Prušnikova bralna značka

Konec maja so v dvorani višje pravne šole v Mariboru podelili prve Prušnikove bralne značke. To je brez dvoma bila lepa priložnost za primerno svečanost, saj je bravnato Prušnikovo bralno značko prejelo kar 209 mladih bralcev, ki so se prijavili na tekmovanje v poznavanju dela Karla Prušnika-Gašperja Gamsi na plazu.

Na slovesnosti je o pomenu Gašperjeve bralne značke ter o tradicijah, ki jih koroški partizani prenašajo na mladi rod, govoril predsednik domačega odbora koroških partizanov Rudi Roter, bralne značke pa je podelil predsednik odbora koroških partizanov Pavle Zauer-Matjaž.

Poleg drugih predstavnikov družbeno političnih organizacij občine Maribor sta podelitvi kot predstavnika poroških Slovencev prisostvovala tudi predsednica ZSZ Milena Gröblacher in predsednik ZSM Marjan Pečnik.

## Slov. filharmonija gostovala v Celovcu

Pod vodstvom Uroša Lajovica je pred nedavnim v celovškem Domu glasbe gostovala ljubljanska Filharmonija. Ta vrhunski ansambel je izvajal izredno zahteven koncertni spored, saj je izvajal dela Beethovna, Antona Lajovica in kot dodatek še kompozicijo Gulde. Pri tem se je posebno izkazal solist Aci Bertonec. Skratka spored je bil izredno zahteven in tudi kvali-

tetno brez dvoma višek letošnje koncertne sezone v Celovcu.

Kot znano, je gostovanje ljubljanske Filharmonije potekalo v okviru kulturne izmenjave med koroškim Glasbenim društvom in Glasbeno mladino Slovenije. Žal pa je obisk bil izredno slab. Tu se je pač spet enkrat pokazala kulturnost večinskega naroda, kateremu je koncert bil namenjen. Ob taki priložnosti se pač samo po sebi postavlja vprašanje ali je taka blamaža res potrebna? Mero-dajni kulturni dejavniki bi pač morali vedeti, da na Koroškem obstojajo tudi slovenske kulturne organizacije, ki želijo biti živ most, ki povezuje eno kulturo z drugo. Škoda, da se v zadnjem času na to pogosto pozablja; včasih nastaja vtis, da je ta most nekaterim celo v napoto.

PRI SLOVENSKI MATICI V LJUBLJANI:

## Izšel slovenski prevod zgodovine A. T. Linharta

Pred kratkim je v Celovcu predstavila svoj založniški program ljubljanska Slovenska matica, ena najstarejših založb. Med prikazanimi knjigami je bil tudi „Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije“ Antona Linharta, v času prosvetljenstva eden centralnih tekstov slovenskega narodnega preroda. Prvič je delo, napisano v nemščini, izšlo v Ljubljani v letih 1788 in 1791, sedaj pa smo ga dobili v slovenskem prevodu. V uredniških opombah piše, da Slovenska matica z izdajo slovenskega prevoda te knjige plačuje avtorju dolg slovenske kulture, ki je bil ne samo za zgodovinarje, marveč za slovensko javnost nasproh resnično že dolgo ena izmed najbolj žgočih vrzeli.

Na splošno Slovenci Linharta bolje poznamo kot prvega slovenskega dramatika, avtorja iger „Županova Micka“ in „Veseli dan ali Matiček se ženi“. S to novo publikacijo pa bo bolj dostopno tudi drugo težišče Linhartovega dela, ker je pri Slovencih eden največjih predhodnikov znanstvenega zgodovinarstva, te v znanstvenem in sploh narodnem življenju Slovencev tako pomembne stroke. Pomen Linharta kot zgodovinarja je v tem, da je bil prvi, ki je v modernem zgodovinarstvu uveljavil slovensko zgodovinsko koncepcijo, to je proučevanje in obravnavanje zgodovine Slovencev kot narodnostne ce-

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA  
vabi staro  
in mlado  
na  
MLADINSKO  
REVIJO



# Pokaži kaj znaš

Ki bo v nedeljo 20. junija 1982 ob 14.30 uri v Kulturnem domu na Radišah.

Sodelujejo otroci kot pevci, recitatorji, glasbeniki in pripovedniki.

## Koroški radio v novih prostorih

Po večletnem preurejanju in širjenju, bo deželni studio koroškega radia dobil nove prostore. Svečana otvoritev bo, kot je na tozadevni tiskovni konferenci predstavnikom tiska povedal intendant Ernst Willner, v soboto 3. julija 1982.

Poleg otvoritvene svečanosti, katero bo neposredno prenašal tudi 1. program avstrijske televizije, bodo ta dogodek otvoritve deželnega studia Koroške proslavili tudi z retrospektivo koroškega radia. Pri tem gre za izbor raznih radijskih oddaj, v katerih nastopajo znani igralci kot je bil Georg Bucher in drugi. S temi oddajami so pričeli prav ta teden, obsegale pa bodo vsa področja od umetnosti, zabavne glasbe in aktualne politične oddaje preteklega časa.

V ta okvir je vključen tudi slovenski oddelek koroškega radia, ki je oz. bo oddajal nekatere starejše posnetke, med njimi prve oddaje ansambel bratov Avsenik, ki je leta 1955 gostoval na Koroškem še pod imenom „Gorenjski kvartet“. Imenovane oddaje pa seveda ne bodo oddajali le v deželnem merilu, ampak bo nekatere možno sprejemati tudi v 1. in 3. avstrijskem radijskem programu.

Z novo hišo je deželni studio radia Koroške postal najsodobnejši urejena radiska in televizijska postaja v Avstriji. Hkrati pa je to zadnji regionalni studio, ki je dobil nove prostore in tehnično opremo. Čeprav zveni čudno, je vendarle dejstvo, da so koroški studio zgradili z veliko manjšimi stroški kot druge radijske postaje. To pa zaradi tega, ker so

gradbena dela opravljali postopoma in na istem prostoru; zato je celovški studio edini v Avstriji, ki stoji neposredno ob centru mesta.

## LITERARNI NATEČAJ

Mesečnik „Družina in dom“ razpisuje ob 80-letnici Milke Hartmanove literarni natečaj za izvirno, še neobjavljeno prozo ali cikel pesmi poljubne vsebine. Snovno ni nujno, da bi bilo delo povezano s koroškim ljudstvom.

Rokopis je treba poslati do 15. junija t. l. na naslov uredništva revije (9020 Celovec-Klagenfurt, Viktringer Ring 26).

Za kritično presojo poslanih rokopisov je pristojen poseben odbor (dr. Pavle Zablatic, dr. Reginald Vospersnik, dr. Erih Prunč in Horst Ogris), katerega odločitev je dokončna.

Nagrade: 1. nagrada 5000 šil.; 2. nagrada 3000 šil.; 3. nagrada 2000 šil.

AULA SLOVENICA  
Celovec, Paulitschgasse 5-7

Vljudno vas vabimo na razstavo slikarskih del

## Nikolaja Omerse

(1911–1981)

Razstava je odprta samo še danes do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

## OTROK IN ŠOLA

### Vzgoja k strpnosti in spoštovanju

Razumevanje in sloga ljudi raznih narodnosti, ki živijo v skupnem prostoru, sta pogojena v veliki meri tudi v tem, da sosed razume govorico sosedu. Nesporazumi ne bi bili več možni, nezaupanje bi v veliki meri izginilo. Izreki kot „Red' daitsch, daß i di a vasteb'!“ vsaj v naših krajih ne bi bili potrebni. Žal je bilo splošno dvojezično mešanem ozemlju južne Koroške, leta 1958 ukinjeno. Pričelo se je jezikovno in narodnostno razlikovanje že pri najmlajših. Zalostna posledica vsega tega je, da se mlademu človeku že v zgodnjih letih privzgoji neka prevzetnost ali hlapčevstvo, neka mrznja ali klečeplazenje, neko gospostvo ali poslušnost, ki pač izhajajo iz sožitja mladih ljudi, ki ne morejo in ne smejo biti povsem enaki.

Pri vsem tem pa moramo ugotoviti, da vsebuje učni načrt za manjšinsko šolstvo dobra didaktična načela za dvojezični pouk: Dvojezični pouk naj izobražuje učence v nemškem in slovenskem jeziku in jih seznanja s kulturnimi vrednotami večinskega naroda in slovenske manjšine, da se bodo mogli ob upoštevanju njihovih posebnosti udeležiti gospodarstva in kulturnega življenja v Avstriji. Vzgoja k spoštovanju državnega jezika kot tudi slovenskega jezika, ki jo je treba v celotnem izobraževanju izvajati, privede do medsebojnega razumevanja in služi ohranitvi in utrditvi notranjega miru in nadaljnjemu razvoju medčloveških odnosov v domovini, kakor tudi v velikem svetu.

Naši ljudje naj se poslužujejo svoje „pravice staršev“, da bodo taka načela tudi zaživela. Za to niso potrebne politične demonstracije in bobneče izjave, temveč dosledno posluševanje pravic. Tako se bodo otroci učili tudi od svojih staršev. Učitelji pa so dolžni vzgajati mladino k spoštovanju in strpnosti.

! PRIJAVITE OTROKE K DVOJEZIČNEMU POUKU !





## Celovski študentje obiskali Ravne in Prežihovino

V dveh avtomobilih smo se v četrtek 27. maja 1982 odpravili na enodneвно ekskurzijo v Ravne na Koroškem. Kot prvo točko smo imeli na programu ogled 300 let stare ravenske železarnice. Pod strokovnim vodstvom tovariša Mirka Angelija smo šli skozi velike hale in se neposredno soočili z delom železarjev v tej veliki tovarni. Tovariš Angeli nam je podal kratak zgodovinski razvoj železarnice. Radevolje pa je odgovarjal na številna vprašanja z naše strani, npr. kako rešujejo onesnaženje okolja, kako je z zdravstveno oskrbo zaposlenih v tej tovarni, kakšen delovni čas imajo itd. Zanimivo pa je dejstvo, da se je po osvoboditvi in po združitvi (1969) železarnice Ravne z železarnama Jesenice in Štore število zaposlenih povišalo od 350 na 5200. Letos hočejo izdelati okoli 220.000 ton surovega jekla. V programu izdelave imajo 4 skupine jekel: konstrukcijska jekla, konstrukcijska jekla za posebne namene, orodna jekla in jeklene litine. Tovariš Angeli je tudi omenil, da situacija v železni industriji ni ravno rožnata. Vzrok temu je splošna svetovna kriza in pa zaostalost v tehnološkem razvoju na nekaterih področjih proizvodnje.

Nato smo se podali v ravensko študijsko knjižnico, kjer sta nas sprejela ravntaelj te knjižnice prof. Mrdavšič in univ. prof. dr. Zdravec (v tem semestru tudi predava o slovenski literaturi na Celovski univerzi). Tovariš Mrdavšič nam je nakazal nastanek in razvoj te knjižnice. Trenutno se nahaja tam okrog 130.000 knjig. Oskrbujejo pa 10 zu-

nanjih knjižnih enot s knjigami. Ravnatelj je naglasil, da se trudijo knjigo prenesti v zadnji kotiček te pokrajine, ker le tako je najti pot iz „nekdanjega kulturnega zakotja“. V biblioteki s ponosom hranijo Dalmatinovo biblijo iz Blata pri Pliberku in rokopis koroškega bukvnika A. Schusterja Drabosnjaka iz Kostanj.

Po kosilu v Kotljah smo se podali na Prežihovino, kjer smo si pod vodstvom prof. Mrdavšiča in Zdravca ogledali Prežihov kip in njegovo rojstno hišo. Prof. Mrdavšič nam je nakazal zgodovinski in družbeni razvoj tega idilicnega kraja, ki je sestavni del v Prežihovi literarni ustvarjalnosti. Prežih velja za najpomembnejšega predstavnika socialnega oziroma socialističnega realizma v slovenski literaturi. Za njegovo slovstveno ustvarjanje je zlasti pomembna lastna življenjska izkušnja, ki mu je dajala veli-

ko motivov in snovi: prva svetovna vojna, mladost, družinsko izročilo o kmečko proletarskih družinah, koroški dogodki pred plebiscitom in po njem, kmečki in delavski problemi na slovenskem Koroškem med 1920 in 1930. Prežih je s svojimi literarnimi izdelki zatiranim ljudem odprl oči in jim dal upanje v boljšo prihodnost. Kot sin kmečkih staršev pa je bil povezan s socialističnim gibanjem. Sodeloval je pri agitaciji za slovensko stran v koroškem plebiscitu, v sindikalnem gibanju in pozneje v komunistični internacionali. Nekaj časa je bil interniran v koncentracijskem taborišču Mauthausen na Nižjem Avstrijskem. Na koncu smo še obiskali vdovo Prežiha, ki nam je ob domačem moštu pripovedovala iz svojega življenja.

Polno lepih vtisov smo se vrnili nazaj na Koroško.

Mirko Štrukelj

## Delovno srečanje koroških študentov iz Ljubljane, Dunaja, Gradca in Celovca

Včeraj in danes (10. in 11. junija 1982) so se zbrali na delovnem srečanju v Ljubljani zastopniki Kluba koroških študentov v Ljubljani s predstavniki klubov slovenskih študentov iz Celovca, Gradca in Dunaja. Srečanje so pripravili ob tridesetletnici ustanovitve Kluba v Ljubljani.

Na sporedu dvodnevne srečanja je bil poleg ogleda mesta, obiska inštituta za narodnostna vprašanja, Narodne galerije in drugih zanimivosti tudi razgovor o aktualnih vprašanjih družbeno-političnega in gospodarskega življenja Ljubljane. Posebna okrogla miza pa je posvečena aktualnim problemom slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji, pripravili so tudi informacije o študiju zamejskih študentov na Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani. Skupno so študentje vseh klubov pripravili kulturno akademijo, na kateri je spregovoril tudi predsednik Kluba koroških študentov v Ljubljani in tudi predsednik Kluba koroških Slovencev prof. Bogo Grafenauer. Obširneše poročilo bomo objavili v prihodnji številki Slovenskega vestnika.

ga življenja Ljubljane. Posebna okrogla miza pa je posvečena aktualnim problemom slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji, pripravili so tudi informacije o študiju zamejskih študentov na Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani. Skupno so študentje vseh klubov pripravili kulturno akademijo, na kateri je spregovoril tudi predsednik Kluba koroških študentov v Ljubljani in tudi predsednik Kluba koroških Slovencev prof. Bogo Grafenauer. Obširneše poročilo bomo objavili v prihodnji številki Slovenskega vestnika.

## Potovanje skozi pet dežel

Piše Janez Weiss

Vsako leto organizira Zveza koroških partizanov večje potovanje po evropskih deželah. Bili smo že na Češkoslovaškem in na Poljskem, na Madžarskem, vozili smo se po celem Balkanu, skozi Romunijo do Črnega morja, se vračali skozi Bolgarijo in Jugoslavijo zopet domov. V zelo lepem spominu nam je krožno potovanje po celi Jugoslaviji do grške in albanske meje ter povratek ob Jadranu, potem preko Mostarja, Sarajeva, Drvarja, Plitvičkih jezer in Ljubljane domov. Nepozabno je tudi naše potovanje z letalom v Sovjetsko zvezo, kjer smo si ogledali znamenitosti Kiewa, Leningrada in Moskve.

Letos smo se namenili na zapad. 20. maja je Sienčnikov šofer Hanzej že ob poti začel pobirati sopotnike v Dobu pri Pliberku, zadnjega smo „naložili“ Jozo Ropača v Ločah pri Šentilju. Bilo nas je 50 potnikov in avtobus je bil do zadnjega sedeža napolnjen. Sienčnik nam je dal na razpolago svoj najmodernejši avtobus, s straniščem, hladilnikom in kuhinjo za kavo. Vozil nas je pa Hanzej, ki ga že od lanskega leta poznamo kot zelo uslužnega in vestnega vozača.

Kar hitro smo zdrseli mimo Beljaka in že smo bili na italijanski meji, jutranja megla se je dvignila in imeli smo najlepši pogled na začetek Dolomitov. Po vijugasti cesti smo po Kanalski dolini kmalu dosegli Pontebo, kjer je nekdanji potekala meja med Avstrijo in Italijo. Zavili smo proti Ampezzo, Pieve di Cadore in Cortini. Bila je krasna vožnja med gorami in oči so se pasle po lepoti narave. Pri Cortini, kjer je leta 1956 bila zimska olimpijada, na kateri si je Toni Sailer priboril pet medalj, se je vreme poslabšalo. Na zapadu so bili dolomitski prelazi v dežju. Odločili smo se za daljši odmor, ogledali smo si mesto, a dež nas je kmalu nagnal v restavracijo pri nekdanji železniški postaji. Tam smo prvič doživeli italijansko draginjno: tri juhe so stale 125 šil. Čez dobro uro je bila ploha mimo in že smo bili na poti proti prelazu Falzarego, ki leži 2117 m visoko, sonca sicer ni bilo, a megla se je že dvignila, tako da smo mogli občudovati veličino in krasoto dolomitskih gora. Na prelazu smo se ustavili in napravili skupinsko sliko za spomin (glej sliko na tej strani — op. ured.).

Tudi na prelazu Pordoi smo se ustavili, tam je ležalo ob cesti še dosti snega, saj leži prelaz 2239 m nad morjem. Peljali smo se še preko Karer prelaza, mimo alpskega jezera, skozi sotesko proti Bozenu. Poiskali smo motel Kampill, kjer so

nas že pričakovali. Ker nas je bilo 50, so nas razdelili na tri hiše, nekateri so morali vzeti celo tripotstelnje sobe. Po zelo dobri in izdatni večerji smo se podali spat. Marsikateri ni bil navajen mestnega



hrupa in je bolj slabo spal, a zjutraj smo bili kljub temu dobre volje. Drugi dan smo bili že pred osmo uro v avtobusu, napravili smo križno vožnjo po Boznu, in nato odpo-

romarski kraj Maria-Einsiedeln. Tam je krasna cerkev in velik samostan in dosti kram s spominki. Mesto je lepo urejeno in celo mesto živi od romarjev. Sploh so švicarska mesta zelo čista, a bolj starinska. Švica ni doživela nobene vojne, zato tudi ne pozna na novo sezidanih razrušenih mest. Je pa veliko novih stavb v predmestjih in v okolici številnih jezer. Na primer je züriško jezero, ki je dolgo nad 40 km, na obeh straneh zazidano.

Švicarji so znani kot zelo pridni in varčni ljudje; ker ima Švica najbolj stabilno valuto na svetu, ima v svojih številnih bankah mnogo tujega, največ črnega, denarja. V prospektu Švicarskega Bankvereina, ki je ležal v sobi našega hotela Sahnen in Schlierenu pri Zürichu, je pisalo, da znašajo obresti za tekoče račune 1/4 %, za normalne naložbe 3 1/2 odstotka, za daljnoročne naložbe preko 500.000 š. fr. pa 4 odstotka. Od obresti pa mora vsak plačati 35 % takozvane „Verrechnungssteuer“.

Najbolj zanimiva je zadnja kolona, kjer piše: „Besondere Bedingungen für Kunden ausländischer Staatsangehörigkeit mit Domizil im Ausland: Keine Zinsvergütung!“

V Zürichu samem smo z avtobusom napravili krožno vožnjo, nato pa poiskali naš hotel izven mesta. Švicarsko izredno trgovsko sposobnost in skopost smo doživeli tudi mi: hotelir nam je zaračunal švicarski frank po devet šilingov, v Feldkirchu pa je stal 8.33 šil. Ko smo plačevali pijačo ni bilo pri mizi šoferja. Natakara je hotela od nas denar za njegovo pivo. Na naše mne-

videli grad liechtensteinskih knezov v Vaduzu, in kot bi mignil smo bili že v Švici. Mimo Wallensee smo se po avtocesti vozili v Zürich. Ob züriškem jezeru smo zavili na levo v

Kulturno društvo „Lepi vrh“ v Ukvah vabi na

ZAKLJUČNO PRIREDITEV SLOVENSKE GLASBENE ŠOLE  
IN TEČAJA SLOVENŠČINE

v nedeljo 13. junija 1982 s pričetkom ob 15. uri v prostorih osnovne šole v Ukvah.

Sodelujejo: Učenci glasbene šole iz Ukev  
otročka igralska skupina iz Ukev  
folklorna skupina iz Ukev  
mešani mladinski zbor gimnazije iz Maribora  
Tamburaški ansambel SPD „Zvezda“ iz Hodiš  
Glasbena matica iz Trsta

## Ustanovili so kino-kooperativo

Predvajanje filmov, ki ni usmerjeno na pridobivanje dobička, zavira sedanja zakonodaja v Avstriji v precejšnji meri. Zakoni so po deželah zelo različni, skupno pa jim je, da delajo z raznimi davki in številnimi drugimi predpisi težave. Zato so se začetek junija v Tinjah srečali predstavniki raznih nekomercialnih avstrijskih filmskih iniciativ, da bi prišli do skupnega ukrepanja na tem področju.

Udeleženci tega srečanja so ustanovili „kino-kooperativo“, ki naj bi omogočila tem skupinam dobiti spet stik z mednarodnim dogajanjem na tem področju, hkrati pa naj bi zboljšala sodelovanje v Avstriji, s tem pa zboljšala ponudbo. Navzoči so podprli celovški „Alternativ-kino“ ter sklenili še nadaljnje sodelovanje. Prepričani smo, da brez svobodnejšega uporabljanja modernih medijev ne moremo govoriti o prostosti izražanja mnenja.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na  
K O N C E R T

## „S pesmijo v poletje“

v soboto 19. junija ob 20. uri v farni dvorani v Železni Kapli.

Nastopali bodo:

pevsko-instrumentalna skupina iz Zvabeka (vodi Rozina Katz),  
moški oktet iz Suhe (vodi Bertelj Logar), deklški zbor iz Nonče  
vasi (vodi Nežika Kert), mešani pevski zbor „Podjuna“ iz Pliberka  
(vodi Tone Ivartnik).

Med petjem bosta prebirala svoje verze Ivanka Polanz in  
Herman Germ.

Približno 70 nastopajočih vam je pripravilo prijeten pevski večer.  
Ker vse skupine nastopajo v Železni Kapli prvič, se bomo toliko  
bolj številno odzvali vabilu!

nje, da ima šofer pijačo in jed v vsakem hotelu itak zastoj, je rekla, da naj odloča šef. Pozneje nam je povedal šofer, da je moral pijačo plačati.

Zjutraj smo se poslovili od Zürichu in se podali na sever, do enega največjih letališč v srednji Evropi: Klotten. Bili smo zelo zgodnji, tako da si nismo mogli ogledati pristajanje in odhajanje letal s posebne ploščadi, ker jo odprejo šele ob 9.30 uri. Ogledali pa smo si ogromna poslopja in hale, ki so bile po večini prazne. Imeli smo vtis, da bodo vse te ogromne prostore res izrabili šele v prihodnjih petdesetih letih, ko se bo letalski promet še bolj razvil. Preko mesta Winterthur smo nadaljevali pot proti Schaffhausnu, tam smo si ogledali sloviše renske slapove. Preko tisoč kubičnih metrov vode pada na sekundo 21 m globoko preko skal, impozanten je pogled na to divje-romantično silo. Ob Renu in takozvanem spodnjem jezeru smo nadaljevali pot proti Konstanzu, historičnem mestu, kjer so sodili češkemu reformatorju Husu in ga tudi umorili. Tu smo se spet podali preko švicarsko-nemške meje, da obiščemo otok Mainau, ki leži v nemškem delu Bodenskega jezera. Ta otok je last družine grofa Bernadotta in je pravi cvetlični raj. Videli smo rastline z vsega sveta, od mamutovih dreves do najmanjše cvetlice. Videli smo krasne cvetlične kompozicije, na primer pava in kokljico s piščeti, vse narejeno iz cvetja. Nepretrgana procesija obiskovalcev prihaja ogledovat ta cvetlični raj.

(Dalje prihodnjič)

ZVEZA SLOVENSKE MLADINE



vabi na

mladinski  
festival

KI BO V SOBOTO 26. 6. 1982  
pri ŠOŠTARJU v Globasnici.

Sodelujejo:  
skupine in kantavtorji iz Slovenije ter domači interpreti.

Prisrčno vabljeni!



# MoPZ „Vres“ iz Prevalj gostoval v Šentjakobu

Lanskoletno gostovanje Šentjakobčanov z „Ziljsko ohcetjo“ v Prevaljah in večkratni skupni nastopi mešanega pevskega zbor „Rož“ in moškega pevskega zbor „Vres“ iz Prevalj v okviru pevske revije „Od Pliberka do Traberka“ so skovali tovariške in prijateljsko-sproščene vezi med pevci obeh zborov. Ta občutek je dobil lahko tisti, ki je prisostvoval v nedeljo, 6. junija zvečer v šentjakovski farni dvorani koncertu Vresovcev in domačinov.

Kdor Vresovcev še ni slišal, je spoznal zbor, ki z ljubeznijo goji

Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobri vasi vabi na

**PEVSKI KONCERT**  
v soboto 12. junija 1982 ob 20.30 uri v kulturnem domu v Dobri vasi  
Nastopajo: MoPZ iz zdravilišča Rogaška slatina in MoPZ iz Dobrle vasi

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na uprizoritev drame

**MLADOST PRED SODIŠČEM**  
v petek 11. junija 1982 ob 20.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu  
Gostuje dramska skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple

in ubrano poje slovenske narodne pesmi in pesmi drugih jugoslovanskih narodov. Posebno pozornost posveča koroški narodni pesmi in z njo se zaveda pomena, ki jo ima ta pesem na narodno ogroženem področju Koroške. Pod geslom „S pesmijo pobrateni — za prijateljstvo — za slovensko narodnost — za slovensko pesem tod in onstran meje, med brati na Koroškem in Tržaškem“ se uspešno in solidarno vključuje v kulturno življenje koroških Slovencev. V ta namen so se Vresovci pobratili s soslednim slovenskim društvom na avstrijskih tleh, s pevskim zborom „Edinost“ iz Pliberka. Zbor šteje še 11 let

in že ga lahko uvrščamo med najboljše slovenske zборе. Škoda, da v Šentjakobu ni mogel nastopiti v celotnem sestavu.

Šentjakobčani so se prvič na domačem odru predstavili v novih nošah in s svojim prispevkom uspešno dopolnili koncertni večer. Povsem je „užgala“ Kajuhova „Slovenska pesem“ v priredbi Ubalda Vrabca.

Po zaključnem koncertu so pevci obeh zborov skupno prepevali in si nazdravili, da bi bilo več takih prijetnih srečanj med slovenskimi Korošci na obeh straneh koroškega ozemlja.

## Cenjani naročniki

Z današnjim izvidom „Slovenskega vestnika“ ste prejeli poštno položnico za vplačilo naročnine. Smo že v sredini leta, tako da je že čas za poravnano naročnine, ki je res malenkostna v primerjavi s skrbmi in trudom, ki ga je treba vložiti v samo eno številko lista. Naročnina znaša letno 200 šilingov. Vse tiste naročnike, ki so s plačilom naročnine v zastanku, vljudno prosimo, da bi se poslužili položnic in jo poravnali za nazaj in za tekoče leto.

Slovenski vestnik prihaja k vam točno kot zaželen gost in vas redno seznanja z najnovejšimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi dogodki doma in v svetu. Tako poskuša kar se da vsestransko spremljati in usmerjati življenje naše narodne skupnosti na Koroškem. Zato prosimo naročnike in bralce, da s poravnano naročnine izpričajo Slovenskemu vestniku zvestobo ter prispevajo svoj delež, da bo v bodoče lahko še bolj uspešno opravljal svojo važno in odgovorno nalogo v našo skupno korist.

Vsem tistim, ki so naročnino že poravnali, pa se zahvaljujemo za njihovo uvidenost in zvestobo. Imamo še prošnjo do bralcev, da bi pridobivali nove naročnike. Tudi število naročnikov odloča o vsebini lista; čim večje bo, tem večji bo krog sodelavcev, s tem pa bogatejša tudi vsebina lista. Pomagajmo torej vsi skupaj, da bo Slovenski vestnik glasilo nas vseh.

Uredništvo in uprava

Občni zbor Slovenskega atletskega kluba bo v petek 18. 6. 1982 ob 19.30 uri pri Šoštarju v Globasnici.

Dnevni red: 1. pozdravi, 2. poročila odbornikov, 3. razrešnica, 4. volitve, razno.



**KONCERT**  
moškega zbor „Triglav“  
iz Sydneya v Avstraliji  
v četrtek 24. junija 1982 ob 19.30 uri v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu  
Moški zbor „Triglav“ je bil ustanovljen leta 1975 in letos prihaja prvič v Evropo in v bližino domovino, kjer se bo na enotedenski turneji predstavil domačemu občinstvu

## Smrt je kosila

Nenadoma kot blisk z jasnega neba nas je pretresla vest, da se je v noči od minulega četrtega na petek smrtno ponesrečil s svojim avtomobilom 19-letni Peter Sitter iz Želuz. Do te tragične nesreče je prišlo v Podgorjah, kjer se je nesrečni vozač frontalno zaletel v občestno znamenje. V avtu je bila tudi njegova 18-letna prijateljica Elisabeth Prescheren iz Šentjakoba. Peter je umrl že med vožnjo v bolnišnico, Elisabeth Prescheren pa se težko poškodovana bori za življenje v bolnišnici.

Z grozo v srcu smo dojeli to tragično vest, ki je pretresla vsakogar, ki je poznal tega prijetnega mladeniča. Nepopisno tragično pa je moralo biti za starše obeh nesrečnih ljudi, ki jih je usoda tako tragično prizadela. Na pogrebu Petra Sitter se je zbrala velika množica ljudi, ki se je poslovila od mladega mladeniča, ki mu je nesrečno naključje pretrgalo nit življenja.

Samo nekaj ur pred to tragično nesrečo pa se je na območju Krofaste gore s traktorjem smrtno ponesrečil 31-letni umetni kovač Jakob Krenos iz Šmarjete. Le-ta je sin sedaj že pokojnega nekdanjega kovača in zastopnika za kmetijske stroje Krenosa iz Loge vasi.

Svojcem tragično preminulih izrekamo tem potom naše globoko sožalje.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi člane in prijatelje društva na

**11. SREČANJE PLANINCEV IZ ZAMEJSTVA IN SLOVENIJE**

v nedeljo 13. junija 1982, s pričetkom ob 12. uri pri domu Pristava v Javorniškem rovtu, to je pod Golico, ki je znana po narcisnih poljanah, ki bodo predvidoma takrat v najlepšem razcvetu.

Na srečanju bo bogat in pester kulturni program.

Organizator letošnjega srečanja je Koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice.

Na srečanje se bomo peljali z avtobusom: odhod iz Loč ob 8. uri, iz Šentjakoba v R. (Irg) ob 8.15, iz Rožeka (pošta) ob 8.30, iz Loč ob Dravi (gostilna Ohac) ob 8.40, iz Bilčovsa (Miklavž) ob 9.00, iz Kolmare vasi ob 9.15 in iz Celovca (Gasometergasse 10) ob 9.40 uri. Na vožnji v smeri Ljubelj je še možen pristop pri Mlečniku v Kožentavri in na Sopotnici.

Prisrčno vabljeni!

## Nov vodič-Kärnten erleben (Koroško doživeti)

Pred kratkim je Irmgard Bohunovska-Bärnthaler v založbi Tyrolia izdala knjigo Kärnten erleben (Koroško doživeti). V njej opisuje koroško pokrajino, kulturo in kraje oddiha. Tu gre za dve knjigi z istim naslovom. V prvi, ki je bila pred kratkim predstavljena, je opisano območje med Feldkirchom (Trogom) in Koralpe (Golico), v drugi, ki pa še ni izšla, pa ostali zahodni del Koroške do Vzhodne Tirolske.

Knjiga je mišljena kot praktičen priručnik za izletnike (peš ali z avtom), ki bi radi поблиže spoznali Koroško. Vsebinska knjige je prikrojena tako, da nas povede v mesta, nas spremlja po krajih ob glavnih cestah ali pa po oddaljenih in odmaknjenih vasi. Dkor ljubi svojo domovino, jo proučuje in ta knjiga je kot nalašč za to ustvarjena. Koristno služi predvsem tudi tujim gostom, ki prihajajo v naše kraje na počitnice. Knjiga je napisana stvarno brez patetičnih izbruhov, ki smo jih sicer, če se kaj piše o Koroški, vajeni. Vsekakor spada knjiga „Kärnten erleben“ v vsako hišo zlasti v gostinske obrate, kajti le prenekaterekrat smo slabo obveščeni o naši domovini, nova knjiga pa bo tako pomagala iz zadreg.

Ona naj bo dober prijatelj, ki naj nas spremlja in naj bo svetovalec drugim, da tako z njeno pomočjo spoznamo posebnosti naše domovine Koroške. Knjiga „Kärnten erleben“, ki vsebuje 184 vrstic, je opremljena s čudovito lepimi barvnimi fotografijami, katerih avtor je znani koroški fotograf Abuja. Z izjemo enega pogrešamo v knjigi zemljevide. Ta edini pa je ponesrečeno izbran, ker je delno „dvojezičen“ — vendar samo na jugoslovanski strani (Abling, Steiner Alpen), vrhovi na avstrijsko-jugoslovanski meji pa so sploh samo nemški.

**POKOJNINSKA ZAVAROVALNICA ZA DELAVCE OBVEŠČA**

V mesecu juniju 1982 bo imela Pokojninska zavarovalnica za delavce v sledečih krajih uradne dneve:

Labot 65, občinska hiša 18. junija, od 8.—12. ure

Beljak, Kaiser-Josef-Platz 1 22. junija, od 8.—12. ure

Delavska zbornica

Celovec, Bahnhofplatz 1 23. junija, od 8.—14. ure

Koroška pokojninska zavarovalnica skupno z bavarsko pokojninsko zavarovalnico

Razpoložljive podlage prinesite s seboj.

## - Ob štiridesetletnici pregnanstva in upora - Ob štiridesetletnici pregnanstva in upora -

### FRANCI ČERNUT: Pot v pregnanstvo

V baraki oče in mati veliko govorita, toda ne razumem prav o čem. Ozirata se zdaj na enega, zdaj na drugega nas otrok — včasih nežna roka pogladi koga po laseh, obraz jima je resen in v očeh marsikatera solza priča o njuni srčni bolečini. Brat v materinem naročju je medtem zaspal; zelo nežno in z vso ljubeznijo ga ona položi, ovitega v toplo odejo, na slamo. S sestro Rezko greva na prosto ter se pred barako vsedeva v travo in opazuje vrvež ljudi okrog naju. Ob tem se mi bolj in bolj porajajo vprašanja, kako bo šlo vse to naprej, kaj se bo z nami zgodilo — toda tudi sestra na tozadevna vprašanja ne ve nobenega odgovora in le napoli jokaje izrazi bojazan, da nas ne bi ločili. To odkritje tudi mene zelo prestraši, saj mi nekaj podobnega doslej ni prišlo na misel — in podzavestno sežem po njeni roki ter jo močno stisnem.

Tudi prihodnji dan je brez večjih sprememb. Še dvakrat pripeljejo avtomobili v taborišče. Barake so do zadnjega kotička zasedene, hrana slaba in še te je malo, vzdrušje nervozno, straže podvojene — vedno več mrtvaških glav! Prav tako je 16. april najprej vsakdanji. Kontrola po barakah ugo-

tavlja polnoštevilčnost družin, prav nič se pa ne zmeni za razne prošnje ali pritožbe, saj je videti, da smo v njenih očeh samo številke.

Proti večeru tega dne privozijo v taborišče spet avtomobili, a tokrat prazni in vse kaže na neko spremembo. Kmalu se oglesijo iz zvočnikov zopet oni hreščeči glas: „Achtung, Achtung“ ... „Familie, mit der Herdstellnummer...“ — našteje imena posameznih družinskih članov — „... beim Ausgang des Lagers melden!“ In že sledi druga družina. Po dva in pol dnevnem čakanju se komandi nenadoma prične silno muditi in to prav zdaj na večer. Avtomobili se polnijo in zapuščajo taborišče, ki se bolj in bolj prazni. Tema je medtem legla na lesene barake in napoli zastrte luči mečejo grozljive sence na zemljo, zvočnik pa brez prestanka poziva družino za družino k izhodu.

Končno tudi mi... „Familie Černut“ ... „Herdstellnummer“ ... „Franz, Aloisia, Theresia...“ Olajšanje in ponoven strah, vse se meša v neko občutje, ki ga ni moč opisati, je pa porojeno iz strašnega doživljanja preteklih dni in grozeče negotovosti v taborišču. Podamo se torej k avtomobilu,

5 kjer ena izmed mrtvaških glav ponovno ugotavlja polno število in nek zadirčen glas priganja k naglici. Mati nese spečega brata v naročju in ko ji oče pomaga v avto, se mu močno trese roka.

Vožnja je kratka, prestopiti moramo na vlak, ki stoji izven celovškega glavnega kolodvora. V slabi svetlobi se opotekamo pri vstopanju v vagon in bolj tipaje iščemo prazne sedeže. Ko se oko nekoliko privadi poltemi, je šele spoznati, da je celotni okoliš močno zastražen od številnih oboroženih senc in tudi ob vlaku se neprestano pomikajo mračne podobe, ki jim je videz, da ne vedo prav, kaj hočejo. Pritajen pogovor pa zbujata slutnjo, da želijo zbuditi čim manj pozornosti pri prebivalcih okolice — zato tudi vsa naglica, zato tudi tema. Številne, na strel pripravljene brzostrelke pa zgovorno pričajo, kako do zob oborožena soldateska zloglasne mrtvaške glave jemlje resno vso akcijo in je pripravljena na vsak slučaj, čeravno ima opravka le z brezpravno rajjo, ki ji je na milost in nemilost predana. Še nagla kontrola po vlaku; tu in tam posije močna luč ročne svetilke komu v obraz — ostra svetloba povzroča bolečine v očeh — a že naslednji hip utone vagon spet v temo. Sledijo odsekana povelja, kratek pisk lokomotive in vlak se pomakne naprej. Strojni dimnik meče na stotine razrečega oglja in brezvezdno nebo in le zamolklo puhanje in ropotanje vlaka

kali nočni mir. „Pošastno sopihajoč, kot demon vlak gre v noč...“

Kljub temu je videti, da gre pot proti Beljaku. Hiše, mimo katerih se peljemo, se zlivajo z nočjo v eno in močno je treba pogledati, ako hočes spoznati njih obrise. Poredko je opaziti na cesti tudi kak avtomobil, ki vozi z zasenčenimi lučmi in se prav kmalu zgubi spet v temi. Tih vprašam mater, kdaj bomo šli spat in se obenem sam čudim vprašanju, ker vem njegov nesmisel. Ne vidim sicer njenega obraza, toda rahlo se nagne proti meni in zašepeče: „Le nagni se na steno in zaspaj.“ Njena mehka roka tipaje išče mojo glavo in me poboža po laseh. „Tudi ti malo zaspaj, Rezka,“ se obrne proti sestri, toda ta odvrne: „Ne morem, mama.“ Le spite malo, pristavi še oče in njegov glas je žalosten in vendarle tako nežen. Mlajšo sestro in brata je menda le že premagalo, slišati je njuno globoko, enakomerno dihanje. Na splošno je zelo tiho v vagonu in še tiste redke besede, ki jih je slišati, so pritajene, domala šepetaje izgovorjene. V zadnjem kotu zajoka majhen otrok in takoj se zaslisi mil glas, verjetno njegove matere, ki ga dobrohotno miri in nato tiho brenče prične neko vižo, nakar se malček kmalu umiri. Spet je vse tiho, le ropotanje koles zamolklo doni od zunaj in vmes se zaslisi kak pisk parnega stroja. Ni mogoče spat. Preveč sem še razburjen in tudi železniški voz dokaj premetava sem in tja; prav gotovo tudi oče





## Puščice iz Andrejevega loka

Očka je Andreju izpolnil željo in mu napravil lok. Velik je bil in prav takšen, kakršne so imeli stari Indijanci. Ošilil mu je tudi štiri puščice in naročil:

„Tukaj imaš lok. Ne smeš streljati v ptičke in varuj, da ne boš zadel kakega otroka v oko, ker to bi bila strašna nesreča. Pazi!“

Toda tukaj je bila še mama. Pogledala je Andreju v oči in resno ukazala: „Glej, da mi s puščico ne ubiješ žarnic in da ne boš ustrelil v radio na polici. Žarnice se ne dobijo zmeraj, radio pa je bil drag. Pazi!“

Mamo je slišala hišnica. Vsa v skrbeh je pritekla, grdo pogledala Andreja in začela: „Pazi, da ne boš s puščicami razbijal šip. Hiša ima 357 šip in, če bi katerokoli razbil, bi morala prešteti vse šipe, da bi jo našla. To bi bilo preveč dela. Pazi!“

Za hišnico je že stal sosed, ki je imel na vrtu drevo, na katerem so zorela jabolka, in čakal, da spregovori resno besedo: „Da mi ne boš tresel s puščicami jabolka z drevesa, če ne... pazi!“

Čez balkon se je nato sklonila teta Minka: „Ne streljaj v lončke z rožami, glej, da ti ne bo padla puščica v latvico s kislim

mlekom in mi pokvarila smetano za štruklje, in v kurja gnezda, kjer so jajčka, mi ne meri, kajti jajčka moram vložiti za zimo. Pazi!“

„Pazi, pazi, pazi!“ je vreščal za Andrejem domači papagaj Tobija, ki se je medtem že naučil te nove besede.

Andrej je vsem obljubil, da bo pazil, in šel na dvorišče. Toda ko se je znašel na dvorišču, se je skoraj ustrašil, kajti tam so bile same take reči, v katere ni smel streljati.

Na vrtu starega knjigoveza Urha pa je stala tablica z napisom: „Tukaj!“ Nameril je lok na tablico, tega mu ni nihče prepovedal. — Tnk — je šinila puščica z loka, zadela črko t, ki je padla pri priči na tla. Na tablici so ostale še štiri črke in zdaj je pisalo „ukaj“.

Vsi, otroci in veliki, ki so hodili tam mimo, so ukali in miru ni bilo ne podnevi ne ponoči.

Po puščico v Urhov vrt pa se Andrej ni upal.

Nasproti Andrejevega doma je bila trgovina z ženskimi klobuki. Vajenka je pravkar odprla izložbeno okno in šla v trgovino nekaj iskat. Andrej je pomeril kar tako, nič hudega ni mislil. Toda puščica je odletela in sezapičila v rob čednega klobučka. Vajenka tega ni opazila in je spet zaprla izložbeno okno.

Mimo trgovine je prišla mlada gospa. Zagledala je klobuček s puščico in zdel se ji je nekaj posebnega. In ker je imela že mnogo takih reči, ki so bile nekaj posebnega, je hotela imeti še ta klobuček.

Stopila je v trgovino: „Prosim klobuček s puščico.“

„Klobuček s puščico?“ se je začudila prodajalka.

„Da, v izložbi ga imate.“

„Da, da, oprostite že vem, že vem!“ je rekla prodajalka, čeprav ni vedela nič. Močno se je začudila, ko je zagledala tak klobuček, toda bila je tiho in ga je prodala. Obe sta bili zadovoljni in v tej trgovini so napravili še mnogo takih klobučkov.

Andrej pa je imel samo še dve puščici.

Mahoma je nekaj zagledal. — Tnk —, je spet zabrnela tetiva na loku in puščica je odletela v alarmni zvonec pri gasilcih. Gasilci so se tisto dopoldne zmotili in za spali. Ciiiiin! je zvonilo.

„Hitro, hitro,“ so vpili gasilci in brž poskakali v avtomobil.

Drveli so po ulicah in sirena je tulila — ui uuu iii uuu iii uuu iii uuu. Vsi ljudje so se ustavljali, nato pa so začeli drveti za avtomobilom, da bi videli, kje gori.

Šele zunaj mesta so se gasilci spomnili in ustavili avto, „Hm, fantje, kje pa gori — ali smo kaj vprašali?“

in mati ne moreta spati, kajti njuni globoki vzdihni mi pravijo, da ju tare velika skrb.

Slednjič se bližamo Beljaku. Vlak zmanjšuje brzino — tu in tam kaka zastrta luč — zavore zahrešči in že zapeljemo na postajo. Peron je razmeroma še kar dobro osvetljen in poln ljudi, med njimi pa zopet mnogo uniform, ki takoj zastražijo vlak, čigar okna se drugo za drugim odpirajo. „Živijo, živijo!“ — zadoni iz množice ljudi, ki sili k vlaku, toda kordon stražarjev jih neusmiljeno peha nazaj. „Živijo, bratje, živijo!“ se odzivajo glasovi iz vlaka in na stotine rok maha v pozdrav. „Ruhe! Fenster schließen!“ kričijo mrtvaške glave, toda zaman, tokrat je nasilnik brez moči. Tudi v množico naperjene puške in brzostrelke nimajo učinka — „živijo, živijo“ ne utihne in okno se ne zapre niti eno. Gledam očeta, kako nagnjen skozi okno kliče nekega znanca in mu maha — solznih oči a z nasmehom na licu tudi on ponavlja: „Živijo! živijo!“ Nekdo vzdigne pesem, drugi in tretji vpade: „Hej Slovani, svet se tre-

se...“ in sredi noči „tisočletnega rajha“ zveni: „Živi, živi, duh slovanski...“

Mrzlično begajo oborožene tolpe po peronu. „Ruhe, Ruhe!“ kriče histerično in silijo brate, ki so se prišli posloviti od bratov, stran od vlaka. Nimajo dosti uspeha pri svojem početju, zato priganjajo železniške uslužbence k čim hitrejšemu opravljanju za odhod vlaka. Tam komanda le še več za-leže, saj kmalu nato zapiska lokomotiva in z glasnim šumom se prične vlak pomikati iz postaje. „Živijo, nasvidenje, živijo!“ zadoni iz stoterih grl — en sam krik, ena sama obtožba, ena sama kletev! Vlak se spet spu- sti v temo in zavije proti severu.

Ves omotičen od pravkar doživetega, skušam spraviti svojo notranjost spet v ravnovesje in sredi tega hotenja me objame globok sen. Grozljive slike pa me spremljajo tudi tam: neka nepopisna pošast me zasleduje po brezmejnem močvirju, v katerem kar mrgoli kač... Močan sunek in cviljenje zavor me iztrga iz spanja — trenutno ne vem, kje da sem, šele ko se ozrem krog sebe, zagledam nasproti meni sedeti očeta in ma-

Obrnili so avto in dirjali nazaj v mesto. Pred gasilskim domom je čakalo polno ljudi, ki so hoteli vedeti, kje je gorelo. Gasilci so se ustavili in stopili iz avtomobila.

„Kaj pa vi stojite tukaj?“ so vprašali.

„Povejte nam no, kje je gorelo?“

„Gorelo? Tega pa ne vemo, imeli smo vaje.“

Zdaj je Andrej videl, da je zmeraj kaj narobe, kadar ustrelil. Bil mu je hudo in sklenil je, da mora ustreliti v nekaj, kjer ne bo nobene škode.

Pomeril je zadnjikrat in ustrelil.

„Av,“ je zavpilo sonce in se prijelo za srce. Luna, ki je dremala na oblačnih blazinah, pa je rekla: „Sreča, da imaš več src!“ Sonce je sežgalo puščico in pihnilo pepel na zemljo.

Andrej pa ni imel sedaj nobene puščice več. Sedel je na prag pred hišo in čakal, da pride očeta iz službe, da mu bo ošilil nove puščice.

## Pametne misli

- Bolje je z modrecem jokati kakor z norcem prepevati.
- Žalosten je svet, ki oblači oblečene in slači slečene.
- Umazani ljudje ne škodujejo naravi ampak družbi.
- Knjiga je pot od napačnega k resničnemu.
- Bogastvo je kot morska voda: čim več je pijemo, tem bolj smo žejni.
- Štiri stvari ne morejo ostati dolgo skrite: znanje, neumnost, bogastvo in revščina.
- Edino, kar se da doseči brez denarja, so dolgovi.

## Zmaj

*Fantje na polju  
že zbrani so bili,  
ko prišel je veter,  
so zmaja spustili.*

*Kot ptica velika  
po zraku je plaval,  
in rahel je veter  
se z njim poigral.*

*Toda nenadoma veter  
v vihar se spremeni,  
nit, ki jo je držal Peter,  
se strga in zmaj odleti.*

Draga Janežič

- Včasih je teže pametno molčati kot pametno govoriti.
- Um išče, srce najde.
- Ne postajamo pametni od tega, kar smo slišali, temveč od tega, kar smo doživeli.
- V vsakem od nas je pričakovanje, ki ga imenujemo upanje.

## Kuharček

Lastavica je bila velika jadrnica, podobna ptici. Mornarji, kapetan in kuhar so bili veliki, močni in brkati možje. Kuharjev pomočnik pa ni bil velik. Bil je majhen deček. Ko je prišel na jadrnico, so mornarji rekli: „Ojej, tale majhen deček pa ni za našo veliko ladjo! V prvi luki si bomo poiskali večjega!“ Toda deček si je mislil: „Moja mati je rekla, velika dejanja napravijo velike ljudi.“ Zato je delal, kakor da bi bil velik. Skrbno je lupil krompir in posodo pomival tako lepo, da se je kar svetila. Pogrinjal je mizo posadki in se ni obotavljal, tudi če je bilo viharno vreme. In tako so bili vsi zadovoljni z njim. Rekli so: „Tako dobrega kuharčka še nismo nikdar imeli.“

Neke temne noči pa se je pritihovala k Lastavici razbojniška ladja. Dvajset krepkih morskih razbojnikov je splezalo na njen krov. Med zobmi so imeli nože, v rokah pa samokrese. Zgrabili so posadko in privezali možje za jambor.

„Mornarji,“ je rekel razbojniški kapetan, „izbirajte! Ali se pridružite nam in delate, ka-

kor bom jaz veleval, ali pa vas uklenem v verige.“

Mornarji so odgovorili: „Mi smo pošteni mornarji in nočemo postati razbojniki.“ Potem so razbojniki vprašali še kuharčka, ali se jim hoče pridružiti. Deček si je mislil: če bom v verigah, ne bom mogel storiti ničesar velikega. Zato je odgovoril: „Jaz hočem postati razbojnik.“ Toda pri tem je držal za hrbtom figo. Nihče tega ni opazil in razbojniki so vzklikli: „To je pameten deček.“ Mornarji Lastavice pa so bili razočarani nad njim. Niti pogledati ga niso hoteli in mrmrali so v brke: „To je najslabši deček, kar smo jih kdajkoli imeli.“

Deček je razbojnike ubogal in vse je delal tako, kakor so oni želeli. Ni trajalo dolgo in razbojniki so rekli: „To je pravi dečko za našo ladjo.“ Vprašali so ga za svet, kam naj skrijejo svoje zaklade. Čistil jim je puške in brusil orožje. Zlasti pa jim je teknilo, kar jim je skuhal. Medtem pa, ko je deček čistil, kuhal in brusil, je razmišljal, kako bi storil veliko dejanje. Načrt je načrt in jo mahnil h kapetanu. „Za- klane kokoši imamo in sod vina. Praznujmo vaš prihod na Lastavico!“ Kapetanu je bila ta misel všeč in razbojniki so vriskali od veselja. Najedli so se in napili in deček je skrbel, da so bile posode zmeraj polne vina. Kmalu so se opijanili in zaspali za mizo. Deček je stopil h kapetanu in rekel: „Čas je, da dobijo jetniki kruh in vodo. Kdo naj jim nese, ko so vsi pijani?“ Razbojniški kapetan je bil tudi pijan in komaj je izgovoril: „Nesi jim ti, samo glej, da boš za seboj dobro zaklenil vrata!“ In dal mu je ključ, ki mu je visel iz zapestja, potem pa je brž zasmrčal.

Kuharček je hitro pobral pijanim razbojnikom orožje in odhitel k vklenjenim mornarjem Lastavice. Sprva ga niti pogledati niso hoteli, potem pa so se strašansko začudili, ko jim je naglo začel odpenjati verige. „Tih bodite,“ jim je rekel, „in pojdite z menoj.“ Razdelil je med nje nože in puške in jim odprl vrata, ki so vodila na krov. Tih so se splazili k splečim razbojnikom in jih zvezali. Potem so jih odgnali tja, kjer so bili malo prej sami zaprti — pod krov. Kuharček je izročil kapetanu veliki ključ, ki ga je dobil od razbojniškega kapetana. Kapetan je posadil kuharčka na razbojniško ladjo. Mornarji pa so vzklikli: „Naj živi naš veliki kuharček.“

Kuharček se je smehljal in si mislil, moja mati je imela prav, ko je rekla: Velika dejanja napravijo velikega moža.

(Konec)



V AVGUSTU V ČRNI NA KOROŠKEM:

## 27. Koroški turistični teden

Slikovita planinska in rudarska ter gozdarska vas Črna na Koroškem se spet pripravlja na osrednjo turistično prireditev — to je tradicionalni Koroški turistični teden, ki bo letos v avgustu že sedemindvajseti po vrsti. Prireditev je Turistično društvo v Črni, ki je bilo ustanovljeno leta 1956; njegov predhodnik — Olepševalno društvo v Črni — pa je delovalo že od leta 1934 dalje vse do usodnega leta 1941, ko je Jugoslavijo napadla nacistična Nemčija.

Vsakoletni osrednji turistični prireditvi so že od vsega začetka dali naslov „Koroški turistični teden“. S tem so povezovali željo, da bi na prireditvah sodelovala vsa Mežiška dolina, pa tudi rojaki onstran meje naj bi se vključili. Prve prireditve so bile razumljivo dosti skromnejše od današnjih, toda iz leta v leto so se širile po obsegu in se kakovostno bogatile, tako da je spored sedaj izredno bogat in pester. Pri tem velja posebej omeniti prireditev, ki so postale v pravem pomenu besede „tradicionalne“ in so na sporedu takorekoč vsako leto znova.

Žiškovo Miklovo Zalo. Domačim hove Samorastnike in že ponovno igralcem pa so se pridružile tudi druge skupine, med njimi Šmihelčani, ki so v Črni gostovali z O'Neillovim komadom Zares čuden par.

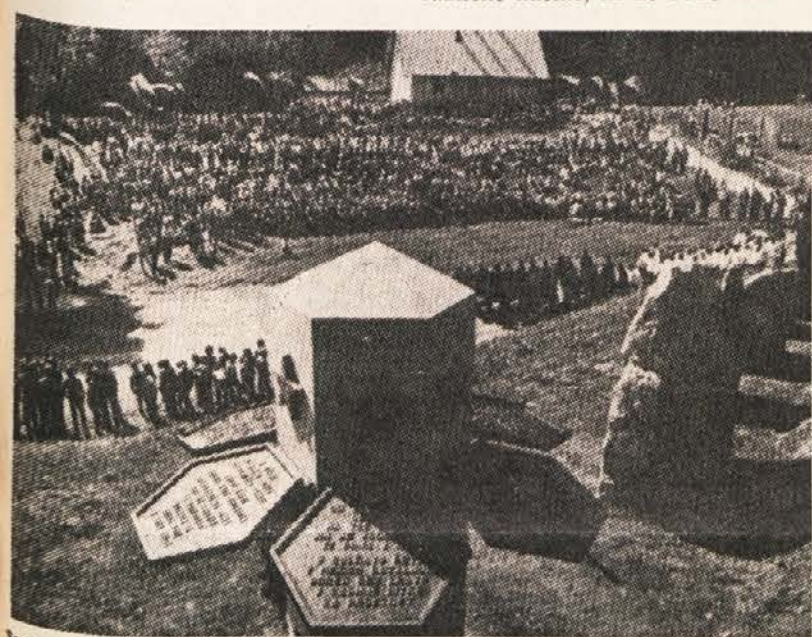
Drugo tako težišče je nedvomno šport, ki ga gojijo v Črni v najrazličnejših oblikah in panogah. Tokrat bo v tem okviru poseben poudarek na družinskem rekreacijskem dnevu, ki ga bo priredila slovenska radiotelevizija. Prvi tak dan je bil minulo nedeljo v Bakovcih v Pomurju, drugi pa bo 15. avgusta v okviru 27. Koroškega turističnega tedna v Črni na Koroškem. S tema prireditvama se RTV Ljubljana vključuje v akcijo UNESCO, specializirane organizacije Združenih narodov, katere komisija za šport in prosti čas je letos posebej priporočila širjenje rekreacije v družinski krog.

Družinski rekreacijske dan RTV 15. avgusta v Črni na Koroškem bo prirejen na tamkajšnjem nogometnem igrišču, kjer se bo mogoče igrati na različne načine, ki ne bodo zahtevni.

prireditvenega prostora in jo tudi poljubno končali; kdor bo hotel, se bo lahko igral na vseh igriščih, drugi spet samo na tistih, ki mu bodo najbolj všeč. Na vseh igriščih bodo nameščene table, na katere bodo sproti vpisovali imena družin, ki so dosegle najboljše rezultate. Ker pa bo šlo za igriva merjenja in za zahtevne tekmovalne naloge, bo tudi objavljane rezultate služilo družabnosti. Vsako uro bo v središču prireditvenega prostora skupinska igra za vse udeležence, ki jo bo spremljala tudi glasba ansambla, ki bo ves čas spremljal družinski rekreacijski dan. Vstop na vsa igrišča bo prost, povsod pa se bo mogoče tudi okrepčati.

Vendar pa Črna na Koroškem ni zanimiva le zaradi svojih turističnih privlačnosti, marveč prav tako tudi po svoji novejši zgodovini. Med zadnjo vojno je postala zgornja Mežiška dolina s svojimi dolinskimi in hribovskimi zaselki zatočišče in bojišče koroških partizanov. Iz I. Koroške čete, ki je bila jeseni 1942 ustanovljena v Topli, je zrasel bataljon in iz bataljona Koroški odred. V enote narodnoosvobodilne vojske so množično vstopali rudarji, gozdni delavci, kmečki možje in fantje. Osvobodilni boj se je mogoče razplamtel in dosegel zavidljiv vrhunec v svobodni partizanski Koprivni, ki je takrat postala neporušljiv most, preko katerega so bili v usodnih spopadih z nasilnim osvajalcem povezani koroški Slovenci na tej in na drugi strani Pece. Ugasnila so življenja preko dvesto dvestajet črnjanskih domačinov, padli so v bojih, umirali kot talci in žrtve fašističnega nasilja v uničevalnih taboriščih in gestapovskih mučilnicah, v zaporih in izgnanstvu.

Krajevno združenje borcev NOV v Črni je v okviru vsakoletnih prireditev turističnega tedna in ob krajevnem prazniku odkrilo številna spominska obeležja, pomnike, ki pritegnejo pozornost popotnika, da se ustavi ob njih in doživlja zgodovinsko pomembne dogodke iz nedavne preteklosti. Povsod srečujemo te pomnike, povsod molče pričujejo in govore vsakomur, ki jim hoče in more prisluhniti, ko hodi mimo njih po poteh koroških partizanov.



Spomenik v Topli — zibelki koroškega partizanstva

Tako so imeli vsako leto vsaj eno gledališko prireditev in to pretežno na prostem. Kmetje so v začetku sodelovali le na razstavah, kjer so razstavljali sadje, ki uspeva v njihovih krajih, ter živino, orodje in podobno. Iz teh začetkov se je razvila vsakoletna kmečka povorka, pri kateri slavnostni spreved kmečkih vozov prikazuje, kako so nekoč na hribovskih kmetijah ljudje živeli in delali, kakšne so bile njihove navade in šege, kako so se veselili in si krajšali čas. Druga „stalnica“ v sporedu je večer predic, na katerem predstavijo kmetice v svojem nastopu krtačenje, prejo in celoten delovni potek od surove volne do spleta štrane. Med etnografske prireditve pa sodi tudi nastop godcev, ki na diatonično harmoniko igrajo narodne in partizanske pesmi. In končno med stalne prireditve uvrstimo lahko še vsakoletno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe ter številne druge športne nastope in tekme.

Razne druge prireditve v okviru Koroškega turističnega tedna se menjavajo, nekatere so opustili (med temi tudi žiljsko štehvanje) in na njihovo mesto uvrstili druge, bolj privlačne in sodobne. Vrstijo se nastopi raznih pevskih zborov, pri čemer je prireditev uspelo pritegniti tudi zbere ostalih krajev občine in iz zamejstva. V spored so bili vključeni literarni večeri, kjer so bili med sodelujočimi tudi naši besedni ustvarjalci od Valentina Polanška in Milke Hartmanove do Andreja Kokota in Florjana Lipuša.

Posebno mesto pripada v sporedu Koroškega turističnega tedna odrskim predstavam. V letnem gledališču na prostem se leto za letom predstavi gledališka družina domačega DPD Svoboda, ki je v vseh teh letih izvedla že pester repertoar gledaliških del domačih in tujih avtorjev: na primer Prežihove Pernjakove, Kreftovo Veliko puntarijo, Cankarjevega Martina Kačurja, Nušičevo Gospo ministrico, Marodičovo komedijo Marsikaj v mestu Kotaču, Finžgarjevo Deklo Ančko, Levstikovo Kastelko, Preži-

Prireditve se bo začela ob 9. uri dopoldne in bo trajala pet ali šest ur. Družine in posamezniki bodo lahko začeli z igro na katerem koli koncu

## RADIO — TELEVIZIJA

## AVSTRIJA 1



**PETEK, 11. 6.:** 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00

Zvok iz človeške roke — 10.30 Pirati — 12.05 Prodor v svet nevidnosti — 12.30 Moda — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Wombeli — 17.30 Matt in Jenny — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Primer za dva — 21.20 Večer v modrem salonu — 22.10 Reklama in šport — 22.30 Kaj je človek? — 23.30 Poročila.

**SOBOTA, 12. 6.:** 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Mi — 11.05 Zgodbe iz živalskih vrtov — 11.25 O zgodovini fotografije — 11.55 Kaj je človek? — 13.00 Uredništvo — 15.15 Scampolo — 17.00 Risanje — silkanje — oblikovanje — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Caterinal — 21.50 Šport — 22.20 John Denver: „The higher we fly“ — 23.10 Poročila.

**NEDELJA, 13. 6.:** 11.00 Ura tiska — 12.00 Harmoni — 15.45 Tarzan kralj divjine — 16.45 Nils Holgersson — 17.20 Gibanje je vse — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje z živaljo in človekom — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Otvoritev nogometnega svetovnega prvenstva v Barceloni — 19.50 Nogometno svetovno prvenstvo: Argentinja — Belgija — 21.50 Šport — 22.05 Avtomobilske dirke v Kanadi — poročila.

**PONEDELJEK, 14. 6.:** 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 English theatre presents: The Cantervill ghost — 10.15 Pametna štednja energije — 10.30 Axel Munthe — zdravnik iz San Michela — 12.30 Čudesa naše zemlje — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavanje nevarnosti —

preprečevanje nesreče — 17.30 Bil je nekoč... človek — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 7. kontinent — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 20.50 S. P. nogomet: Brazilija — Sovjetska zveza — v pavzi „Kje se nahajam?“ — 22.45 Poročila.

**TOREK, 15. 6.:** 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Polnoletni konzument — 10.15 Eugene Ionesco: la leçon — 10.30 Kopajoča Venera — 12.05 Color classics — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 16.30 S. P. večeraj — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Nečak iz Amerike — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleobjektiv — 20.55 S. P. nogomet: Madžarska — El Salvador — 22.45 S. P. nogomet: Škotska — Nova Zelandija — 0.15 Poročila.

**SREDA, 16. 6.:** 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 Nepoznana sosesčina — 10.35 Tarzan kralj divjine — 11.30 Po sledah Argonavtov skozi Georgijo — 12.20 Teleobjektiv — 13.00 Uredništvo — 16.30 S. P. večeraj — 17.00 Zlata žoga — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Policijska direkcija 1 — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.00 Čas v sliki — 20.15 Kot bog hoče — 21.15 Nepodkupljivi — 23.20 Poročila.

**ČETRTEK, 17. 6.:** 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Ni časa za lju-bezen — 11.50 Film brez besed — 12.20 Leopard pride v hišo — 13.00 Uredništvo — 16.30 S. P. večeraj — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujemo nesreče — 17.30 Slike naše zemlje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Leto socialistične politike reform v Franciji — 20.55 S. P. nogomet: Jugoslavija — Severna Irska — 22.45 Bodočnost televizije — 23.15 Poročila.

Prispevajmo za gradnjo doma  
dijaške, študentske in vajeniške mladine

„Slovenski vestnik“ je redno poročal o domu, ki ga v Celovcu gradi Slovensko šolsko društvo za dijaško in vajeniško mladino ter študente. Ta projekt je trenutno med vsemi slovenskimi na Koroškem po obsegu največji, po namembnosti pa najpomembnejši v našem narodnem življenju. Dom bo služil mladini, ki se v Celovcu šola oziroma usposablja za poklic.

V prepričanju, da je izgradnja tega doma zadeva celotne slovenske narodne skupnosti, je Slovensko šolsko društvo pripravilo akcijo gradbenih kamnov, ki naj prispeva h kritju dela visokih investicijskih stroškov. Ta akcija naj bo tudi nov primer solidarnostne samopomoči, ki se je že tolikokrat pokazala in tudi rodila trajne sadove.

Tudi tokrat objavljamo imena darovalcev in se vsem, imenovanim in tudi neimenovanim, iskreno zahvaljujemo za izkazano pomoč. Obenem pa jih stavimo za zgled vsem drugim, da prav tako po svojih možnostih podprejo naše skupno prizadevanje.

Slovensko šolsko društvo

**Za gradnjo doma SŠD so prispevali:** Velik Edit, Magda, Marjan, in Silvija, Sele-Kot, 1000 šil.; Sturm Krista, Vrba, 200 šil.; Karničar Toni, Celovec, 100 šil.; Gecl Borka, Celovec, 50 šil.; neimenovan bivši gojenec, Beljak, 260 šil.; Konec Marija, Celovec, 100 šil.; Travnik Miha, Železna Kapla, 100 šil.; Kropivnik Franci, Sele-Kot, 100 šil.; Škodrič Milka, Celovec, 50 šil.; Kolenik Lipi, Borovlje-Podljudubelj, 100 šil.; Nachbar Jože, Pliberk, 50 šil.; Brumnik Margareta, Obirsko, 100 šil.; neimenovan študijski svetnik, 500 šil.; Mikl Jožef, Rikarja vas, 100 šil.; Gröblacher Milena, Škocijan, 100 šil.; Hobel Janez, Nagelče, 200 šil.

**PONEDELJEK, 14. 6.:** 15.00 Poročila — 15.05 Kmetijska oddaja — 16.05 SNP-Vigo: Italija — Poljska, prenos — 18.05 Znanstveno tehnični film: Uporaba kremenovih kristalov — 19.58 SNP-Sevilla: Brazilija — SZ, prenos — 21.50 Noč diplomiranja — 23.00 Poročila.

**TOREK, 15. 6.:** 16.00 Poročila — 16.05 SNP-La Coruna: Peru — Kamerun, prenos — 18.45 18.00 Pisani svet — 18.30 Obzorik — 18.45 Obramba in samozaščita — 19.15 Risanca — 19.20 Cikcak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrna do zrna — 19.55 Vreme — 20.00 Nekje na dnu, dokumentarec meseca — 20.45 I. Silone: Fontamara, italijanska nadaljevanka — 21.40 V znamenju.

**SREDA, 16. 6.:** 16.00 Poročila — 16.05 SNP-Bilbao: Anglija — Francija, prenos — 18.45 Od vsakega jutra raste dan — 20.00 Film tedna: King Kong, ameriški film — 21.45 V znamenju.

**ČETRTEK, 17. 6.:** 16.00 Poročila — 16.05 SNP-Oviedo: Čile — Avstrija, prenos — 18.00 Lalek in Bolek — 18.10 Pedenjžep: Harla na obisku — 19.58 SNP-Zaragoza: Jugoslavija — Severna Irska, prenos — 21.50 Portret: Bojan Adamič — 22.30 V znamenju.

ORF — KOROŠKI RADIO  
SLOVENSKE ODDAJE

**PETEK, 11. 6.:** 14.10 Koroški obzornik — Drava, povej... — Vesela naokrog.

**SOBOTA, 12. 6.:** 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

**NEDELJA, 13. 6.:** 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

**PONEDELJEK, 14. 6.:** 14.10 Koroški obzornik — Koroški zbori pojo (posnetki koncerta ob 20-letnici izseljevanja koroških Slovencev).

**TOREK, 15. 6.:** 9.30 Pisani svet — J. Virnik: „O kresli se dan prebesi“ — 14.10 Koroški obzornik — Minute z... — Zanimalo vas bo.

**SREDA, 16. 6.:** 14.10 Koroški obzornik — Da jih ne pozabimo — Za starejše letnike — 21.00 „Martin Krpan“ (igra) — posnetek iz leta 1967.

**ČETRTEK, 17. 6.:** 14.10 Koroški obzornik — Spominjamo se.



DOGRADNJA HOTELA „ROŽANSKI DVOR“ NA REKI

# Sad uspešnega gospodarjenja

Hotelir Mihi Antonič, lastnik hotela „Rožanski dvor“ na Reki, je pred nedavnim obhajal lep in uspehov poln praznik — dokočno je zaključil izgradnjo oziroma posodobil svoj tujskoprometni obrat, ki je danes najbolj moderno urejeno gostišče v tržni občini Sentsjakob v R.

Za to priložnost je povabil številne goste, da jim predstavi svoj tujskoprometni obrat. Med le-timi so bili prezident koroškega deželnega zbora Josef Guttenbrunner, šentjakobski župan Janez Gressl, predstavnik jugoslovanskega konzulata v Celovcu, generalni konzul Marko Kržišnik in konzul Alfonz Naberžnik s soprogama; svetovalec skupščine SRS Bojan Lubej, predsednik komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri RK SZDL Danilo Türk, predsednika ZSO in NSKS dipl. inž. Feliks Wieser in dr. Matevž Grilc, predsednik

gospodar navzoče z zgodovino svojega obrata. Tako je med drugim povedal, da je kmetijo, kjer je danes hotel, kupil njegov stari oče, ki je bil doma v Podgorjah. Oče pa je dodal koncesijo za gostilno in uredil za tiste čase zelo sodobno prešo za sadje. Po prevzemu po očetu je sedanji gospodar uredil še trgovino in se intenzivno posvetil tujskoprometni dejavnosti. Potrebno znanje in izkustvo za to vejo gospodarstva si je pridobil na Solnograškem in v Zvezni republiki Nemčiji.

Izredno podjetnem Mihiju Antoniču so se končno izpolnile njegove skrivne želje, da na Reki ustvari svoj tujskoprometni „imperij“. Tako imajo danes njegovi gostje možnost kopanja na prostem in v hali ter številne druge ugodnosti,

ki jih zahteva vedno bolj zahteven gost.

Ogled tega čudovito urejenega tujskoprometnega obrata je bil užitek za vsakogar. Še in še je deževalo čestitk podjetnemu hotelirju in njegovi družini, ki je s svojim trudom in znanjem dosegla nekaj, kar se posreči le redko katerim. Tako je bila prizadevna Antoničeva družina deležna čestitk prezidenta koroškega deželnega zbora Josefa Guttenbrunnerja, župana Janeza Gressla, ki je v priznanje za to novo pridobitev poklonil darilo, ter vseh zbranih gostov.

Dokončno dograjeni in z vsemi finesami izpopolnjeni Antoničev tujskoprometni obrat „Rožanski dvor“ je svetel primer, kaj vse zmore človek oz. družina, če se zagriže v delo in stremi za tem, da doseže svoj zastavljeni cilj. Podjetnemu hotelirju z družino želimo še nadaljnjih uspehov. Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.



Zaradi velikega zanimanja bo Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ na Kostanjah ponovilo

### DRABOSNIAKOV PASIJON

v nedeljo 20. junija ob 19. uri na prostem in na farovškem skednju pri podružnici Zgornja vas na Kostanjah  
Predstava bo ob vsakem vremenu in traja približno poldruge ure

### OMNIBUS ZA DRABOSNIAKOV PASIJON

Ob priložnosti ponovitve Drabosnjakovega Pasijona v nedeljo 20. junija 1982 na Kostanjah bo vozil avtobus avtopodjetja Sienčnik iz Podjune s sledečim vrstnim redom:

Blato (postaja) 16.30; Pliberk (zadruga) 16.35; Smihel (Serčer) 16.45; Globasnica (pošta) 16.50; Sentlipš (pri Rečniku) 16.55; Dobrla vas (Sienčnik) 17.05; Sentprimož 17.20; Skocijan 17.25; Tinje 17.30; Celovec (Mohorjeva) 17.50.

## SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme  
V SOBOTO 12. JUNIJA 1982

### SAK - Kotmara vas

SAK „pod 23“ - Kotmara vas „pod 23“ ob 18.00 uri  
ob 16.00 uri  
Igrišče: Koschat  
Prisrčno vabljeni!

## PRIREDITVE

Krščanska kulturna zveza v Celovcu in Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah vabita na

**SREČANJE KOROŠKIH VIŽARJEV**  
v nedeljo 13. junija 1982 ob 14. uri pod Mažejevo lipo (poleg cerkve) v Selah. Ob slabem vremenu bo prireditve v farni dvorani.  
Nastopajo domači ljudski godci in pevci z Zile iz Roža in Podjune.  
Povezuje: dr. Janko Zerzer

Občina Kleblach-Lind in ORF Koroški radio vabita na

**KOROŠKI VEČER**  
pod motom „Lepa moja si Koroška“ v soboto 12. junija 1982 ob 20.30 uri. Sodelujejo: pevski in tamburaški zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple ter pevci in godba iz Kleblach-Linda  
Povezovalca: Miha Travnik, Franz Pfeifer

Slovenski jadrni klub „Navtik Koročan“ vabi med 11. in 18. julijem 1982 na svoj vsakoletni jadrni tečaj.

Ker je število omejeno, se prijavite čim hitreje. Kot prijava velja vplačilo 500 šil. na konto Slovenske športne zveze štev.: 2911. Cena tečaja bo skupno znašala približno 2000 šilingov.

Krščanska kulturna zveza in Katoliška otroška mladina v Celovcu prirejata

**DVODNEVNI SEMINAR ZA OTROŠKE VRTNARICE IN VODJE OTROŠKIH ZBOROV**  
od sobote 12. junija, s pričetkom ob 9. uri, do nedelje 13. junija do 12. ure v Domu prosvete v Tinjah.  
Vodja seminarja: prof. Janez Bitenc iz Ljubljane  
Cena: 200 šilingov

Prijave sprejemata Krščanska kulturna zveza (tel.: 0 42 22 / 72 5 65-23 ali 24) in Katoliška otroška mladina (telefon: 0 42 22 / 51 11 66), Celovec, Viktringer Ring 26

### STO LET GASILSTVA V GLINJAH

● Sobota 12. junija 1982 ob 20. uri ples v šotoru. Igra „Orig. Maria Saaler Quintett“  
● Nedelja 13. junija 1982 ob 9.30 uri slovesnost z mašo in blagoslovitvijo brizgalne, ob 10.30 uri dopoldanski koncert in ob 19. uri ples v šotoru  
Prisrčno vabljeni!

Strokovna šola za ženske poklice zavoda šolskih sester v Sentspetru pri Sentsjakobu in Rožu vabi na

**ZAKLJUČNO PRIREDITEV**  
v soboto 19. in nedeljo 20. junija 1982 s pričetkom ob 14.30 uri.  
V soboto popoldan in v nedeljo do 18. ure si lahko ogledate razstavo šolskih izdelkov učenk.

Moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč vabi na

**KONCERT**  
v soboto 26. junija 1982 ob 20.30 uri pri Schwarzlnu v Pliberku.  
Nastopajo: suški oktet, MoPZ „Kralj Matjaž“ in domači ansambel

Zaključna prireditve bralnih značk v Dijaškem domu bo v ponedeljek 14. 6. ob 18.30 uri. Iz svojih del bo brala mladinska pisateljica Svetlana Makarovič.

Za industrijsko podjetje na Koroškem (ca. 80 zaposlenih) iščemo

**KNJIGOVODJO-BILANCISTA**  
s prakso v industriji. Znanje slovenskega jezika zaželeno. Ponudbe z navedbo izobrazbe in dosedanjih praksi pošljite pod šifro „INDUSTRIJA“

**Slovenski VESTNIK**  
Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10  
Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechtstr. 9/IV, tel. 0 42 22 / 54 0 42, telex 42086 sindok a  
Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50  
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje

### BERGOVA GALERIJA V PLIBERKU SPET ODPRTA

Vodstvo Werner Bergove galerije v Pliberku sporoča, da je galerija spet odprta vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure in sicer do 31. oktobra 1982.

Obisk galerije je po dogovoru možen tudi izven navedenega časa. Tudi letos je v galeriji razstavljenih večje število slik, ki so javnosti prvič dostopne. V posebnem prostoru so razstavljene številne fotografije iz umetniškega življenja.

Zveze slovenskih zadrug Hanzi Ogris in bivši predsednik ZSO dr. Franci Zwitter.

Uvodoma je zaigrala mladinska godba „Trachtenkapelle“ iz Vrbe ter zapel MePZ „Rož“ pod vodstvom Lajka Milisavljeviča, nato pa je zbrane goste pozdravil najprej slovensko in nato nemško hotelir Mihi Antonič. Kot je tako navada ob takšnih priložnostih je seznanil

## Spoštovani starši

Tudi letos se nam nudi priložnost, da omogočimo 25-im otrokom iz naših krajev štirinajstdnevni dopust na morju. Letovanje ob morju bo potekalo od 29. julija do 12. avgusta 1982 v Novi Baški na otoku Krku. Če želite, da bi tudi vaš otrok mogel v prihodnjih poletnih na morje, javite to na naslov: Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku, v roke Jožku Hudl-u, 9150 Nonča vas/Einersdorf 81.

Prijave sprejemamo do 20. junija 1982. Letovanje bo stalo 1000 šilingov ter dodatno še vožnja do Celja. Otroci bodo ves čas letovanja pod nadzorstvom učiteljev in zdravnikov. Sprejemamo otroke v starosti od 8. do 14. leta.

Predsednik SPD „Edinost“  
Jožko Hudl

## Srečanje koroških vižarjev

Tudi letos, in sicer v nedeljo 13. junija, se bodo v Selah pod Mažejevo lipo srečali godci in pevci iz vseh krajev Koroške. Nastopali bodo: domači ljudski pevci iz Dul in Potoč pri Šmohorju, pevci z Zilske Bistrice; Melhar Franc, pd. Pavelč iz Rožeka; Mejovšek Franc z Bistrice pri St. Jakobu v Rožu, Lidija in Werner Oraže iz Borovelj; Franci in Barbi Ogris in Peter Hribernik z Žihpolj, Ferdinand Woschitz, pd. Pestro iz Šmarjete; selski ansambel (Heli Juch, Hanzi Roblek, pd. Kacmun; Albin Travnik, pd. Ridovc; Franci Stern in Marjan Olip, pd. Užnik); Magek Folti, pd. Voranc; Marija Male, pd. Pajner in Marija Mlečnik, pd. Sp. Mlečnik iz Sel; Flori Božič iz Sel, Pavla Wasner, pd. Žvižge in Franci Čertov, pd. Kavc iz Sel; Simej in Breti Durnik ter Otmár Artač z Obirskega, Zdravko Haderlap, pd. Vinkl iz Lepene pri Železni Kapli; Janez Tišler in Ivan Krivec iz Goselne vasi, Ančka Perne iz St. Lipša, Anastasija Mohar iz St. Primoža, Franc Sadovnik iz Podroj pri Globasnici, družina Petjak-Konrad iz Štebna pri Globasnici, domači pevci iz Vogrc, Franc Linhart iz Libuč; Janez Ižep, pd. Igerc iz Podkrajja pri Pliberku; Bolha Martin, pd. Brdnik s Komlja pri Pliberku; Hubert Krop s Suhe; Franc Klemenjak, pd. Kometar z Leda pri Rudi; Nani in Leni Tischler iz Rakol pri Tinjah.

Opozorjamo vse obiskovalce Srečanja vižarjev, da je cesta iz Borovelj v Sele zaprta. Sele dosežete preko Galicije ali Šmarjete v R.

## Železna Kapla: Smrt mladega očeta

Povsem nepričakovano je pretekli teden umrl v Železni Kapli 30-letni gozdni delavec Fridi Podgoršek. V globoki žalosti je zapustil ženo, troje otrok, svoje domače in mnogo prijateljev.

Nevidna bolezen, katero so mogli ugotoviti šele v Celovcu — kamor so prepeljali truplo — je hipoma naredila konec njegovemu kratkemu življenju.

Z nenadno smrtjo delavnega, prijaznega in skromnega človeka zgubi tudi športna sekcija SPD „Zarja“

enega svojih najmarljivejših in najzvestejših članov. Fridi prihaja iz Dimnikove družine v Lepeni, kjer je društvo prav pričelo s svojimi zimskošportnimi prireditvami. Skozi leta je s svojim delom prispeval k njihovemu uspehu. Pripeljal je v društvo tudi svoje otroke. Hvala mu!

Od Fridija Podgoršek se je preteklo soboto na kapelškem pokopališču poslovila velika množica ljudi. K zadnjemu počitku so ga spremlili tudi pevci in zastopnik SPD „Zarja“. Svojem velja naše sožalje!

### Mohorjeva družba v Celovcu vabi na SIMPOZIJ

## „130 let Mohorjeve družbe v Celovcu“

v petek 11. junija 1982 s pričetkom ob 9.30 uri v Slomškovem domu v Celovcu, 10.-Oktober-Straße 25

- Spored predavanj:
- Univ. doc. dr. Andrej Moritsch: Zgodovinsko ozadje ustanovitve Mohorjeve družbe
  - Dr. Avguštin Malle: Mohorjeva družba od ustanovitve do pregona na Prevalje
  - Dr. Erih Prunč: Literarni pomen Mohorjeve družbe
  - Dr. Janez Hornböck: Mohorjeva družba od 1920 do danes in njen pomen za zamejske Slovence
- Po vsakem predavanju diskusija.

## Celovec - strokovni sejem 13.-18. 8.

Celovski strokovni sejem bo odprl svoja vrata 13. avgusta in bo trajal do vključno 18. avgusta. V tem času bo le-ta igral vlogo posredovalca za vzhodnoevropska podjetja, ki hočejo izvažati v Avstrijo in sosednje države Avstrije. Seveda se srečajo na sejm tudi trgovski partnerji, ki želijo avstrijske proizvode eksportirati v vzhodne države. Skratka Celovec bo

v tem času pomembno trgovsko stikališče med vzhodom in zahodom. Na področju gozdnega in lesnega gospodarstva si je lesni sejem v Celovcu pridobil dobro ime — tržnice za vzhodno Evropo. Skratka vzhod postaja vedno bolj interesanten za Avstrijo. To se dokazuje tudi v tem, da je vodstvo celovškega lesnega sejma v vzhodnih državah priredilo celo vrsto tiskovnih konferenc, da privabi oziroma seznaniti tamkajšnje gospodarske dejavnike z odlikami oziroma posebnostmi, ki jih nudi najbolj znani strokovni lesni sejem Evrope. Na teh tiskovnih konferencah so bili zastopani tudi predstavniki koroškega tiska. Poleg referatov, ki jih je imel direktor celovškega sejma dr. Kleindienst, so predvajali tudi film o zadnjem lesnem sejm. Skupno je na programu 30 tiskovnih konferenc v sedmih evropskih državah z namenom, da se strokovno zainteresirane na lesnem in gozdnem področju opozori na 31. lesni sejem v Celovcu.

Poleg strokovne specifičnosti tega sejma pa ima le-ta tudi vlogo glasnika gospodarskih dejavnosti mesta in dežele in hkrati snubi tudi za koroški tujski promet.

### MePZ „Podjuna — Pliberk“ vabi na POLETNO NOČ

v soboto 12. junija 1982 ob 20. uri v gostilni Schwarzl v Pliberku igra ansambel „Seasons“